



Влада на Република Северна Македонија

Бр. 41-12270/36  
Скопје, 10 декември 2024 година

До  
Претседателот на Собранието  
на Република Северна Македонија  
Скопје

Врз основа на членот 91 алинеја 2 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139 и 144 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Владата на Република Северна Македонија Ви поднесува Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за банките, што го утврди на седницата, одржана на 10 декември 2024 година.

За претставници на Владата на Република Северна Македонија во Собранието се определени м-р Гордана Димитриеска-Кочоска, министер за финансии и проф. д-р Николче Јанкуловски, заменик на министерот за финансии, а за повереник Андриана Матлиоска, државен секретар во Министерството за финансии.

Претседател на Владата на  
Република Северна Македонија

проф. д-р. Христијан Мицкоски



Подготвил: Христијан Николов, помлад соработник  
Проверил: Катерина Јаневска/Никола Пасков, рак. на одделение  
Контролирал: м-р Стојанчо Радичевски/Jetmira Maliqi, пом. рак. на сектор  
Согласен: Снежана М. Пендовски, државен советник  
Зоран Брњарчевски, раководител на сектор  
Одобрил: Игор Јанушев, генерален секретар на Владата

ПРЕДЛАГАЧ: Владата на Република Северна  
Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ: м-р Гордана Димитриеска-  
Кочоска, министер за финансии  
и

проф. д-р Николче Јанкуловски,  
заменик на министерот за  
финансии

ПОВЕРЕНИК: Андриана Матлиоска, државен  
секретар во Министерството за  
финансии

Предлог на закон  
за изменување и дополнување на Законот за банките

Скопје, декември 2024 година

## ВОВЕД

### I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр.67/07, 90/09, 67/10 26/13, 15/15, 153/15, 190/16, 7/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/19 и 122/21) се уредува основањето, работењето, супервизијата и престанокот на работењето на банките и на филијалите на странски банки во Република Северна Македонија, како и отворањето и работењето на филијали на банки од земји членки на Европската Унија и директно вршење на финансиски активности од банки од земји членки на Европската Унија.

Законот за платежни услуги и платни системи („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.90/22) започна со примена од 1 јануари 2023 година. Работењето на штедилниците како финансиска институција е уредено во Законот за банките. Поради ова, се јави потреба од усогласување на Законот за банките со новиот Закон за платежни услуги и платни системи, особено во делот на одредбите со кои се регулира работењето на штедилниците.

Дополнително, имајќи ја во предвид пазарната позиција на банките и бројот на потрошувачите – корисници на производи и услуги од банките, се наметна потребата за зајакнување на регулаторната рамка за работење на банките, како и зголемување на нивото на заштита на потрошувачите преку обезбедување на правичен и еднаков однос кон секој потрошувач.

Истовремено со Законот за изменување и дополнување на Законот за Народната банка на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.74/24) со кој се вовеле Извршен одбор како орган на управување на Народната банка, покрај гувернерот и Советот на Народната банка. Извршниот одбор ќе преземе дел од овластувањата и задачите на гувернерот во делот на одлучувањето за издавање на дозволи и согласности за финансиски институции и преземање на мерки кон банки, штедилници и други финансиски институции кои се предмет на супервизија на Народната банка. Имајќи го тоа во предвид потребно е соодветно усогласување на одредбите од Законот за банките.

Понатаму, со Законот за изменување и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.121/24), во член 28 точка 4) е наведено дека Министерството за труд и социјална политика продолжува со работа како Министерство за социјална политика, демографија и млади, со надлежности утврдени со овој закон.

Оттука, имајќи ги предвид надлежностите на Министерството за социјална политика, демографија и млади утврдени со измените и дополнувањето на Законот за организација и работа на органите на државната управа се наметна обврска за усогласување на надлежностите кои се предмет на Законот за банките.

### II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Усогласување со Законот за платежни услуги и платни системи, особено во делот на работењето на штедилниците, со што ќе се овозможи проширување на активностите кои што ќе може да ги врши штедилница, односно:

- да дава една или повеќе платежни услуги на физички и правни лица од Република Северна Македонија
- да издава електронски пари на физички и правни лица од Република Северна Македонија,
- да отвора платежни сметки за платежни институции и институции за електронски пари,

-да отвора посебни сметки на платежни институции и институции за електронски пари на кои се депонираат примените парични средства заради нивна заштита.

Дополнително се врши уредување на останатите активности кои ќе може да ги врши штедилница, при што се дава можност штедилница да врши прибирање на депозити и од правни лица од Република Северна Македонија, како и ќе може да врши продажба на полиси за осигурување, како и банките.

Имајќи предвид дека со Законот за банките се прошируваат активностите на штедилниците, односно истите добиваат можност за вршење на дополнителни активности, во рамки на Законот се пропишува минималниот износ на почетен капитал што треба да го поседуваат штедилниците, како и формата на сите понатамошни зголемувања на капиталот, како и обврските за одржување на стапка на адекватност на капитал. Се уредуваат лимитите на изложеност на штедилница кон лице и со него поврзани лица, изложеноста спрема акционер, содружник со квалификувано учество во штедилница, како и изложеноста спрема лице со посебни права и одговорности и вкупната изложеност на штедилницата. Истовремено, се уредуваат основите за стекнување, односно не стекнување со земјиште, згради и опрема, и капитални делови на штедилница, како и лимитите на изложеност кон имот во земјиште, згради и опрема како процент од сопствените средства. Во согласност со проширувањето на активностите кои ќе ги вршат штедилниците се врши усогласување во делот на прекршоците.

Истовремено, со измените во делот на заштитата на потрошувачите ќе се овозможи еден транспарентен и фер пристап кон секој потрошувач и соодветна заштита за секој потрошувач – корисник на производи и услуги од банките.

Дополнително како резултат на Законот за изменување и дополнување на Законот за Народната банка на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.74/24) се врши усогласување одредбите од Законот за банките при што во зависност од задачите и надлежностите на Народната банка, Советот на Народната банка и Извршниот одбор соодветно се предвидени измени во одредбите. Истовремено со Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за банките се врши усогласување со Законот за организација и работа на органите на државната управа.

### III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на закон чие донесување се предлага не повлекува обврска за обезбедување средства за неговото спроведување од Буџетот на Република Северна Македонија.

### IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Предлогот на закон не повлекува обврска за обезбедување дополнителни финансиски средства за неговото спроведување и материјални обврски за одделни субјекти.

## ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БАНКИТЕ

### Член 1

Во Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр.67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15, 190/16, 7/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/19 и 122/21), во членот 1 зборовите „како и“ се бришат, а точката на крајот на реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите „како и работењето, супервизијата и престанокот на работењето на штедилниците.“.

### Член 2

Во член 2 во точката 1. зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 24. зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 25. зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 30. зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 34. алинејата 1 се менува и гласи:

„една или повеќе финансиски активности и тоа: одобрување кредити; менувачки работи; давање платежни услуги и издавање електронски пари; финансиски лизинг; факторинг; форфетинг; издавање на гаранции и други форми на обезбедување; економско-финансиски консалтинг; работи на осигурување; посредување во склучување договори за кредити и заеми; работи во врска со хартии од вредност; управување со инвестициски фондови и управување со пензиски фондови. Небанкарските финансиски институции ги вршат овие активности во согласност со посебен закон, доколку активностите се регулирани со посебен закон или“.

Точката 37. и се менува и гласи:

„ „Ликвидносна поддршка во исклучителни околности“ е ликвидносна поддршка што ја одобрува Народната банка на Република Северна Македонија на банка согласно со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија, за подобрување на ликвидноста на банката со цел одржување на стабилноста на финансискиот систем;“

Точката 38. се менува и гласи:

„ „Договор за ликвидносна поддршка во исклучителни околности“ е договор склучен меѓу Народната банка на Република Северна Македонија и банка, со кој Народната банка на Република Северна Македонија на банката ѝ одобрува ликвидносна поддршка во исклучителни околности под услови определени во согласност со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија;“

По точката 38 се додаваат две нови точки 39. и 40., кои гласат:

„39. „Потрошувач“ е физичко лице кое користи или користело производ или услуга од банката или се обратило до банката заради користење одреден производ или услуга, а ги користи производите или услугите за цели што не спаѓаат во рамките на неговата трговска, деловна, занаетчиска или професионална дејност;

40. „Штедилница“ е правно лице со дозвола за основање и работа издадена од Народната банка на Република Македонија согласно со Законот за банките и штедилниците („Службен весник на Република Македонија“ бр.91/93, 78/93, 17/96, 37/98 и 25/00), кое работи во согласност со делот XIX од овој закон и”.

Точката 39. станува точка 41.

### Член 3

Во член 3 точката 1) се менува и гласи:

„банка која од Извршниот одбор на Народната банка на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Извршниот одбор) добила дозвола за основање и работење;“

Во точката 2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

### Член 4

Во член 4 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

### Член 5

Во членот 5 зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

### Член 6

Во член 7 став (1) во точката 4) зборот „парични“ се заменува со зборот „платежни“.

Во точката 5) зборовите „доколку е уредено со посебен закон“ се заменуваат со зборовите „согласно законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи“.

Точката 8) се менува и гласи:

„давање платежни услуги, во согласност со законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи, вклучувајќи и купопродажба на девизи“.

Точката 9) се брише.

Точките 10), 11), 12), 13, 14), 15), 16), 17), 18), 18-а), 18-б), 19), 20), 21), 22) и 23) стануваат точки 9), 10), 11), 12), 13), 14), 15), 16), 17), 18), 19), 20), 21), 22), 23) и 24).

### Член 7

Во членот 11 зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

### Член 8

Во член 13 став (2) во точката 6) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

### Член 9

Во членот 16 зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

### Член 10

Во член 17 во ставот (4) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Народната банка“.

### Член 11

Во член 18 ставот (1) се менува и гласи:

„По барањето од членот 17 од овој закон Извршниот одбор донесува решение за издавање на привремена дозвола или за одбивање на барањето во рок од 90 дена од денот на поднесувањето на барањето. Во рокот од 90 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува Народната банка за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесување на барање од страна на Народната банка до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи, податоци и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на Извршниот одбор по истото не можат да поминат повеќе од 180 дена.“

Во ставот (2) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (4) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 12

Во член 20 ставот (2) се менува и гласи:

„Врз основа на оцената за усогласеноста на банката со условите содржани во привремената дозвола, Извршниот одбор одлучува со решение за издавање на дозвола за основање и работење на банка или за одбивање на барањето од членот 17 од овој закон во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на писмените докази од ставот (1) на овој член. Во рокот од 60 дена не се пресметуваат роковите што ги определува Народната банка за комплетирање на доказите и периодот од поднесувањето на барањето од страна на Народната банка до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување, при што од денот на поднесувањето на доказите до денот на одлучувањето од страна на Извршниот одбор по истото, не можат да поминат повеќе од 90 дена.“.

Во ставот (3) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (4) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 13

Во член 22 ставот (3) се менува и гласи:

„По барањето од ставот (1) на овој член Извршниот одбор донесува решение за издавање дозвола или за одбивање на барањето во рок од 90 дена од денот на поднесувањето на барањето. Во рокот од 90 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува Народната банка за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесување на барање од страна на Народната банка до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на Извршниот одбор по истото не можат да поминат повеќе од 180 дена.“.

#### Член 14

Во член 24 став (3) во точката 3) зборовите „кај носител на платниот промет“ се заменуваат со зборовите „во банка“.

#### Член 15

Во член 36 во ставот (1) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 16

Во член 46 во ставот (8) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 17

Во член 47 во ставот (1) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (4) зборот „Губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (5) зборот „Губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 18

Во член 48 во ставот (4) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 19

Во член 50 став (1) во воведната реченица зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 20

Во член 51 во ставот (2) зборовите „гувернерот е должен“ се заменуваат со зборовите „Народната банка е должна“.

#### Член 21

Во член 56 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (5) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (6) зборовите „го извести гувернерот“ се заменуваат со зборовите „ја извести Народната банка“.

#### Член 22

Во член 56-д во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (5) зборовите „Народната банка“ се заменуваат со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 23

Во член 57 во ставот (1) во воведната реченица зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 2) зборовите „точки 5, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18 и 23“ се заменуваат со зборовите „точки 5, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 24“.

Ставот (4) се менува и гласи:

„По барањето за издавање на согласност од ставот (1) точки 1, 6, 7 и 8 на овој член Извршниот одбор донесува решение за издавање на согласност или за одбивање на барањето во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето. Во рокот од 30 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува Народната банка за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесувањето на барање од страна на Народната банка до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на Извршниот одбор по истото не може да поминат повеќе од 60 дена.“.

Ставот (5) се менува и гласи:

„По барањето за издавање на согласност од ставот (1) точки 2, 3, 4, 5 и 9 на овој член Извршниот одбор донесува решение за издавање на согласност или за одбивање на барањето во рок од 60 дена од денот на поднесување на барањето. Во рокот од 60 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува Народната банка за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесување на барање од страна на Народната банка до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на Извршниот одбор по истото не можат да поминат повеќе од 120 дена.“.



#### Член 24

Во член 58 во ставот (1) зборовите „точки 3, 13, 14, 15, 16, 17 и 18“ се заменуваат со зборовите „точки 3, 12, 13, 14, 15, 16 и 17“.

Во ставот (2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 25

Во член 59 во ставот (3) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (4) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (6) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (7) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Ставот (8) се менува и гласи:

„По барањето од ставовите (1) и (2) на овој член Извршниот одбор донесува решение за издавање на согласност или за одбивање на барањето во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето. Во рокот од 30 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува Народната банка за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесување на барање од страна на Народната банка до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на Извршниот одбор по истото не можат да поминат повеќе од 90 дена.“

#### Член 26

Во членот 60 зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Народната банка“.

#### Член 27

Во член 64 ставот (4) се менува и гласи:

„Во методологијата од ставот (3) на овој член, Советот на Народната банка ги пропишува условите што треба да ги исполнат одделни позиции за да можат да се вклучат во сопствените средства и ризично пондерираната актива на банката, позициите за кои е потребна претходна согласност од Извршниот одбор за нивно вклучување во сопствените средства и начинот на издавање на таа согласност, пристапите кои може да ги користи банката при утврдувањето на адекватноста на капиталот, условите под кои можат да се користат одделните пристапи, пристапите за кои е потребна претходна согласност од Извршниот одбор и начинот на издавање на таа согласност, условите под кои можат да се користат кредитни рејтинзи и начинот на признавање на надворешна институција за процена на кредитниот ризик од Извршниот одбор за целите на утврдување на адекватноста на капиталот.“

#### Член 28

Во член 65 во ставот (3) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 29

Во член 65-г ставот (3) се менува и гласи:

„Врз основа на методологијата од ставот (1) на овој член, Извршниот одбор на квартална основа ја утврдува потребната стапка на противцикличен заштитен слој на капиталот за изложености во Република Северна Македонија, а Народната банка е должна на својата интернет страница да ја објави оваа стапка, доколку е таа поголема од 0%.“

Во ставот (5) зборовите „Народната банка“ се заменуваат со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 30

Во член 65-д во ставот (2) зборовите „Народната банка“ се заменуваат со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 31

Во член 65-ѓ во ставот (2) зборовите „Народната банка“ се заменуваат со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 32

Во член 65-е во ставот (1) зборовите „Гувернерот на Народната банка“ се заменуваат со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 33

Во член 65-ж во ставот (9) зборовите „Народната банка“ се заменуваат со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 34

Во член 83 став (2) во точката 6) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 35

Во член 86 во ставот (2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 36

Во член 89 во ставот (5) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 37

Во член 94 став (1) во точката 11) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 38

Во член 105 став (2) во вovedната реченица зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“

Во ставот (3) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 39

Во член 107 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 40

Во член 108 во ставот (4) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (5) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (6) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 41

Во членот 109 зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 42

Во член 112 став (3) во точката 13) зборовите „Министерството за труд и социјална политика“ се заменуваат со зборовите „Министерството за социјална политика, демографија и млади.“

#### Член 43

Во член 118 во ставот (5) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 44

Во членот 123 зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Народната банка“.

#### Член 45

Во член 125 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Народната банка“.

Во ставот (2) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Народната банка“.

#### Член 46

Во член 126 во ставот (2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Народната банка“.

Во ставот (3) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 47

По членот 130 се додава нова Глава XIV-A и три нови членови 130-а, 130-б и 130-в, кои гласат:

### „XIV-A. ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

#### Член 130-а

(1) Банката е должна да обезбеди правичен и еднаков однос кон секој потрошувач, односно соодветна заштита на потрошувачите и тоа:

- 1) да им обезбеди на потрошувачите јасни, релевантни и навремени информации за производите и услугите коишто ги нуди на потрошувачите;
- 2) да обезбеди транспарентен и фер пристап при склучување на договорите со потрошувачите;
- 3) да воспостави систем за прием, евиденција, како и навремено и правично постапување во однос на поплаките на потрошувачите.

(2) Банката е должна во своите интерни акти да го пропише начинот на обезбедување заштита на потрошувачите согласно ставот (1) на овој член.

(3) Советот на Народната банка со подзаконски акти подетално ги пропишува активностите на банките за заштита на потрошувачите од ставот (1) на овој член.

#### Член 130-б

(1) Народната банка врши контрола над работењето на банките во доменот на заштита на потрошувачите, во согласност со овој или друг закон со кој се уредува заштитата на потрошувачите преку проверка и следење на:

- 1) усогласеноста на банките со прописите со кои се уредува заштитата на потрошувачите, што вклучува усогласеност со одредбите на оваа глава, со другите закони со кои се уредува заштитата на потрошувачите, подзаконските акти донесени врз основа на овие закони, како и со интерните акти од членот 130-а став (2) од овој закон и
  - 2) активностите на банките уредени со членот 130-а од овој закон.
- (2) За потребите на контролата од ставот (1) на овој член, банките до Народната банка доставуваат податоци и информации од областа на заштитата на потрошувачите.

(3) При спроведувањето на контролата од ставот (1) на овој член, соодветно се применуваат одредбите од членот 114 ставови (3) и (4) од овој закон.

(4) Советот на Народната банка подетално го уредува начинот на вршење на контролата од ставот (1) на овој член и начинот на доставување на податоците и информациите од ставот (2) на овој член.

#### Член 130-в

(1) Извршниот одбор презема мерки и определува рокови за нивно спроведување спрема банка заради обезбедување заштита на потрошувачите, во согласност со одредбите на овој или друг закон со кој се уредува заштитата на потрошувачите и може:

- 1) да наложи престанување со постапување кое не е во согласност со одредбите од овој закон или друг закон со кој се уредува заштитата на потрошувачите;
- 2) да наложи отстранување на неусогласеностите или неправилностите утврдени со контролата од членот 130-б став (1) од овој закон и да определи рок за истото и/или
- 3) да наложи изработка, дополнување или измени на интерните акти на банката од членот 130-а став (2) од овој закон.

(2) При одлучување за мерките што ќе се преземат, се зема предвид:

- 1) видот и сериозноста на неусогласеноста и/или неправилноста;
- 2) влијанието или потенцијалното влијание на мерката врз банката или врз заштитата на потрошувачите;
- 3) дали неусогласеноста, односно неправилноста била намерна и/или се повторува и
- 4) подготвеноста на органите на банката за отстранување на констатираните неусогласености и неправилности.“.

#### Член 48

Во член 131 во ставот (1) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) во воведната реченица зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) во воведната реченица зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 49

Во член 132 став (1) во воведната реченица зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) во воведната реченица зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 50

Во член 133 во ставот (1) во воведната реченица зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 13) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) во воведната реченица зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 2) во алинејата 5 зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 51

Во член 134 во ставот (1) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 52

Во член 135 во ставот (2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (4) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (5) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (6) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 53

Во член 136 во ставот (1) во воведната реченица зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 54

Во член 137 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (5) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (6) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 55

Во член 138 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (4) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (5) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (11) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (14) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 56

Во член 139 во ставот (1) во воведната реченица зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 4) зборовите „Народната банка“ се заменуваат со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 57

Во член 140 во ставот (3) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Ставот (5) се менува и гласи:

„Со решението за воведување на администрација во банка, Извршниот одбор може да ги ограничи активностите на банката во однос на давањето платежни услуги или за одреден период да ѝ забрани давање платежни услуги.“.

#### Член 58

Во член 141 ставот (2) се менува и гласи:

„Со денот на доставувањето на решението за воведување на администрација до банката на која ѝ е ограничено или забрането давање платежни услуги, плаќањата врз основа на обврските на банката се извршуваат само со одобрение од администраторите.“.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Со денот на доставувањето на решението за воведување на администрација до банката на која ѝ е ограничено или забрането давање платежни услуги, решенијата за присилна наплата и другите платни инструменти коишто се користат за да се иницира платен налог на товар на сметка на банката, а кои ќе се достават до Народната банка, Народната банка само ги евидентира и ги враќа до подносителот во рок од три дена и за истото ја известува банката.“.

Во ставот (4) зборовите „која е исклучена од платниот промет“ се заменуваат со зборовите „на која ѝ е ограничено или забрането давање платежни услуги“.

#### Член 59

Во член 142 во ставот (5) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 60

Во член 143 став (2) во воведната реченица зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 61

Во член 146 во ставот (1) зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (5) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (6) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 62

Во член 147 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 63

Во член 148 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (7) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во став (8) во точката 1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (10) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (12) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 64

Во член 150 во ставот (1) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 65

Во членот 151 зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 66

Во член 152 став (2) во вovedната реченица зборот „Губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“

#### Член 67

Во член 153 во вovedната реченица зборот „Губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 68

Во член 154 став (1) во вovedната реченица зборот „Губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 5) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) зборот „Губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборовите „се исклучува од платниот промет и“ се бришат.

#### Член 69

Во член 157 во ставот (1) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) зборот „Губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (6) зборовите „ставот (4) точка 1)“ се заменуваат со зборовите „ставот (5) точка 2)“, а зборовите „банката е исклучена од платен промет“ се заменуваат со зборовите „на банката ѝ е ограничено или забрането давањето платежни услуги“.

Ставот (7) се менува и гласи:

„Предлог за отворање на стечајна постапка на банка до надлежен суд може да поднесе само Извршниот одбор, во согласност со овој закон. Предлог за отворање на стечајна постапка на банка до надлежниот суд се поднесува првиот работен ден од денот на донесувањето на решението за исполнување на условите за отворање на стечајна постапка во банка. Кон предлогот за отворање на стечајна постапка на банка до надлежниот суд задолжително се приложува и решението на Извршниот одбор за исполнување на условите за отворање на стечајна постапка во банка.“

#### Член 70

Во член 158 ставот (1) се менува и гласи:

„Со денот на донесувањето на решението за исполнување на условите за отворање стечајна постапка од страна на Извршниот одбор, па се до правосилноста на решението на судот со кое се отвора стечајна постапка кај банка, заради зачувување на имотот на

банката, Извршниот одбор донесува решение за именување на најмалку еден овластен работник во банката.“

#### Член 71

Во член 160 во ставот (2) во првата реченица зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“, а во втората реченица зборот „Гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 72

Во член 165 во ставот (3) зборовите „кредит во крајна инстанца одобрен“ се заменуваат со зборовите „ликвидносна поддршка во исклучителни околности одобрена“.

Во ставот (4) зборовите „кредит во крајна инстанца“ се заменуваат со зборовите „ликвидносна поддршка во исклучителни околности“.

#### Член 73

Во член 168 во точката 2) зборовите „Народната банка“ се заменуваат со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 74

Во член 169 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (3) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (4) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 75

Во член 170 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (4) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 76

Во член 172 во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„На штедилниците од ставот (1) на овој член соодветно се применуваат одредбите од:

- Главата I,
- Главата II член 7 став (2) и членови 10 и 11,
- Главата III дел 2, дел 4, дел 5 член 18 став 5, дел 6 и дел 7,
- Главата VII дел 1 член 57, дел 2 и дел 3,
- Главата VIII дел 1 членови 63 и 64, дел 2, дел 3 член 70, член 71 ставови (7) и (8), член 73 и член 74 ставови (1) и (2), дел 4, дел 6 и дел 7,
- Главата IX член 82 став (2), членови 83, 84 и 85, делови 6, 7 и 8,
- Главите X, XI, XII, XIII, XIV и XIV-A,
- Главата XV член 131, делови 1, 2, 4 и 5 и
- Главите XVI, XVII, XVIII, XX и XXI од овој закон.“

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Штедилницата не смее да основа подружници, филијали и претставништва во странство.“

Ставот (3) кој станува став (4) се менува и гласи:



„(4) По претходно добиена дозвола од Извршниот одбор, штедилницата може да направи преобразба на штедилница во банка и да ги врши следниве статусни промени: спојување на штедилници заради основање на банка и присоединување на штедилница кон банка.“

Ставот (8) станува став (5).

#### Член 77

По членот 172 се додаваат два нови члена 172-а и 172-б, кои гласат:

#### „Член 172-а

(1) Почетниот капитал на штедилницата изнесува најмалку 62.000.000 денари во паричен облик, впишан во Трговскиот регистар како основна главнина.

(2) Сите натамошни зголемувања на почетниот капитал мора да бидат само во паричен облик и да бидат уплатени во целост.

(3) Штедилницата е должна да ја одржува вредноста на почетниот капитал од ставот (1) на овој член.

(4) Почетниот капитал и сите натамошни зголемувања на почетниот капитал на штедилницата не може да се намалуваат преку враќање на уплатените влогови на акционерите, односно содружниците.

(5) Штедилницата е должна да одржува стапка на адекватност на капиталот којашто не може да биде пониска од 20%.

(6) При исполнување на обврската од ставот (5) на овој член, штедилницата е должна да одржува најмалку:

1) Стапка на редовниот основен капитал во износ од 11,25% од ризично пондерираната актива и

2) Стапка на основниот капитал од 15% од ризично пондерираната актива.

(7) Извршниот одбор може на штедилницата да ѝ пропише повисоки стапки од утврдените во ставовите (5) и (6) од овој член, доколку е тоа потребно поради природата, видот и обемот на активностите што ги врши и ризиците на кои е изложена како резултат на тие активности, вклучувајќи ги и ризиците коишто произлегуваат од макроекономското окружување.

(8) Штедилницата е должна да ги почитува следниве лимити на изложеност:

1) Изложеноста спрема лице и со него поврзани лица не смее да надмине 10% од сопствените средства на штедилницата;

2) Изложеноста спрема акционер, односно содружник со квалификувано учество во штедилницата и со него поврзаните лица не смее да надмине 5% од сопствените средства на штедилницата;

3) Изложеноста спрема лице со посебни права и одговорности и со него поврзаните лица не смее да надмине 3% од сопствените средства на штедилницата;

4) Вкупната изложеност кон лицата од точките 2) и 3) на овој став не смее да надмине 65% од сопствените средства на штедилницата.

(9) Штедилницата не смее да се стекне со земјиште, згради и опрема кои не ги користи за извршување на своите активности, како и со капитални делови во други субјекти, освен оние стекнати врз основа на ненаплатени побарувања.

(10) Имотот на штедилницата во земјиште, згради и опрема не смее да надмине 40% од сопствените средства на штедилницата.

(11) Во рамките на лимитот од ставот (10) на овој член не се вклучува имотот во земјиште, згради и опрема стекнат врз основа на ненаплатени побарувања, а кои штедилницата не ги користи за извршување на своите функции и капиталните делови стекнати врз основа на ненаплатени побарувања.

(12) Имотот и капиталните делови стекнати врз основа на ненаплатени побарувања, штедилницата е должна да ги продаде во рок од три години од нивното стекнување. Во спротивно, истите се вклучуваат во лимитот од ставот (10) на овој член.

(13) По исклучок од членот 95 став (5) од овој закон, најмалку едно од лицата вработени во Службата за внатрешна ревизија на штедилницата треба да има уверение за ревизор, стекнато согласно закон.

#### Член 172-б

(1) Штедилница може да ги врши следниве активности:

- 1) прибирање депозити од физички и правни лица од Република Северна Македонија;
- 2) одобрување кредити на физички и правни лица од Република Северна Македонија;
- 3) давање една или повеќе платежни услуги на физички и правни лица од Република Северна Македонија, во согласност со законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- 4) отворање платежни сметки за платежни институции и институции за електронски пари во согласност со законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи;
- 5) отворање посебни сметки на платежни институции и институции за електронски пари на кои се депонираат примените парични средства заради нивна заштита во согласност со законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи;
- 6) менувачки работи;
- 7) издавање на електронски пари на физички и правни лица од Република Северна Македонија, согласно со законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи;
- 8) изнајмување сефови, остава и депо;
- 9) купување и продавање државни хартии од вредност и инструменти на пазарот на пари во свое име и за своја сметка;
- 10) продажба на полиси за осигурување;
- 11) посредување во склучување договори за кредити и заеми;
- 12) обработка и анализа на информации за кредитна способност на правни лица;
- 13) економско-финансиски консалтинг;
- 14) други финансиски активности утврдени со закон што може да ги врши штедилница.

(2) За вршење на активностите од ставот (1) точки 3), 4), 7) и 14) на овој член штедилницата е должна да поднесе барање и да добие претходна согласност од Извршниот одбор.

(3) По барањето за издавање на согласност од ставот (2) на овој член, Извршниот одбор донесува решение за издавање на согласност или за одбивање на барањето во рок од 60 дена од денот на поднесување на барањето. Во рокот од 60 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува Народната банка за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесување на барање од страна на Народната банка до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на Извршниот одбор по истото не можат да поминат повеќе од 120 дена.

(4) За вршење на активноста од ставот (1) точка 6) на овој член, штедилницата е должна да поднесе барање и да добие дозвола од Извршниот одбор, согласно законот со кој се уредува девизното работење.“

#### Член 78

Во членот 174 зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 79

Во членот 175 зборот „губернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 80

Во член 179 во ставот (1) во воведната реченица зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 81

Во член 187 став (1) во точката 1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 82

Во член 187-а став (1) во точката 1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

По точката 3) се додава нова точка 4), која гласи:

„4) неточно или ненавремено ја известува Народната банка за податоците и информациите определени согласно член 64 став (3) и член 71 став (8) од овој закон;“.

Точките 4), 5), 6) и 7) стануваат точки 5), 6), 7) и 8).

#### Член 83

Во член 187-б став (1) во точката 3) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во точката 4) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 84

Во член 187-в став (1) точката 3) се менува и гласи:

„работите од членот 57 став (1) точки 1, 4, 6, 8 и 9 од овој закон ги направила без претходна согласност од Извршниот одбор;“.

Во точката 4) зборовите „ставови (6) и“ се заменуваат со зборот „став“.

По точката 5) се додава нова точка 6), која гласи:

„6) органот на управување не постапил согласно членот 99 став (1) од овој закон;“.

Точката 6) станува точка 7).

Во точката 7) која станува точка 8), сврзникот „и“ на крајот на реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката 8) која станува точка 9) зборот „банката“ се заменува со зборот „штедилницата“, а точката на крајот на реченицата се заменува со точка и запирка и се додаваат две нови точки 10) и 11) кои гласат:

„10) постапува спротивно на членот 172 став (3) од овој закон и

11) вложува спротивно на членот 172-а став (9) од овој закон.“.

#### Член 85

Во член 187-г став (1) во точката 1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 86

По член 187-д се додаваат два нови члена 187-ѓ и член 187-е, кои гласат:

#### „Член 187-ѓ

(1) Глоба во износ од 8.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на банка, доколку:

- 1) не им обезбеди на потрошувачите јасни, релевантни и навремени информации за производите и услугите коишто ги нуди на потрошувачите (член 130-а став (1) точка 1);
- 2) не обезбеди транспарентен и фер пристап при склучување на договорите со потрошувачите (член 130-а став (1) точка 2));
- 3) не воспостави систем за прием, евиденција, како и навремено и правично постапување во однос на поплаките на потрошувачите (член 130-а став (1) точка 3)) и
- 4) во своите интерни акти не го пропише начинот на обезбедување заштита на потрошувачите во смисла на членот 130-а ставот (1) од овој закон (член 130-а став (2)).

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во банката.

#### Член 187-е

(1) Глоба во износ од 4.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на штедилница, доколку:

- 1) не им обезбеди на потрошувачите јасни, релевантни и навремени информации за производите и услугите коишто ги нуди на потрошувачите (член 130-а став (1) точка 1);
- 2) не обезбеди транспарентен и фер пристап при склучување на договорите со потрошувачите (член 130-а став (1) точка 2));
- 3) не воспостави систем за прием, евиденција, како и навремено и правично постапување во однос на поплаките на потрошувачите (член 130-а став (1) точка 3)) и
- 4) во своите интерни акти не го пропише начинот на обезбедување заштита на потрошувачите во смисла на членот 130-а ставот (1) од овој закон (член 130-а став (2)).

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во штедилницата.“

#### Член 87

Во член 188-а во ставот (1) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

Во ставот (2) зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 88

Во член 189 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лицето за контрола на усогласеноста на работењето на штедилницата со прописите, односно на одговорното лице во службата за контрола на усогласеноста на работењето на штедилницата со прописите, доколку не постапува согласно членот 99 став (5) од овој закон.“

Ставот (4) станува став (5).

#### Член 89

Во членот 189-а зборот „гувернерот“ се заменува со зборовите „Извршниот одбор“.

#### Член 90

(1) Народната банка по службена должност, без поднесување на барање од штедилниците, ќе ги усогласи дозволите за основање и работење на штедилниците во делот кој се однесува на финансиските активности за кои не е потребна претходна согласност или дозвола од Народната банка, во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Секоја промена во однос на финансиските активности коишто може да ги врши штедилницата, како и промена во однос на името и седиштето на штедилницата, е составен дел на дозволата за основање и работење на штедилницата.

#### Член 91

Банките кои до денот на влегувањето во сила на овој закон имаат добиено претходна согласност од гувернерот на Народната банка за вршење на финансиската активност „платен промет во земјата и странство, вклучувајќи купопродажба на девизи“, продолжуваат да ја вршат активноста „давање платежни услуги во согласност со законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи, вклучувајќи и купопродажба на девизи“.

#### Член 92

Постојните дозволи и согласности издадени од гувернерот и постојните мерки изречени од гувернерот пред денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да важат сè до нивно укинување, повлекување, престанување со важност или поништување во согласност со одредбите од овој закон.

#### Член 93

Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

#### Член 94

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбите од членот 122 кои се однесуваат на Главата II Штедилници од Законот за банките и штедилниците ("Службен весник на Република Македонија" бр. 31/93, 78/93, 17/96, 37/98 и 25/00).

#### Член 95

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

## ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

### I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БАНКИТЕ

Со членот 1 од Предлогот на закон се дополнува член 1 од постојниот Закон и се проширува опфатот на Законот, односно покрај основањето, работењето, супервизијата и престанокот на работењето на банките и на филијалите на странски банки во Република Северна Македонија, отворањето и работењето на филијали на банки од земји членки на Европската Унија и директното вршење на финансиски активности од банки од земји членки на Европската Унија, со измената во опфатот на законот се вклучува и работењето, супервизијата и престанокот на работењето на штедилниците.

Со членот 2 од Предлогот на закон се менува член 2 од постојниот Закон во кој се опфатени дефинициите за Законот, односно се врши измена во точката 34) која се однесува на небанкарските финансиски институции и дејностите кои што можат да ги вршат.

Дополнително, се воведуваат две нови дефиниции со кои се дефинираат изразите „потрошувач“ и „штедилница“ и се врши измена на дефиницијата за „кредит во крајна инстанца“ со „ликвидносна поддршка во исклучителни околности“ согласно терминологијата предвидена во Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членовите 3, 4 и 5 од Предлогот на закон се врши усогласување со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членот 6 се врши усогласување со Законот за платежни услуги и платни системи.

Со членовите 7, 8, 9, 10, 11, 12 и 13 од Предлогот на закон се врши усогласување со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членот 14 се врши усогласување со Законот за платежни услуги и платни системи.

Со членовите од 15 до 41 се врши усогласување со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членот 42 од Предлогот на закон се врши измена во членот 112 од Законот за банките, при што Министерството за труд и социјална политика се заменува со Министерство за социјална политика, демографија и млади согласно член 28 точка 4) од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.121/24).

Со членовите од 43 до 46 се врши усогласување со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членот 47 од Предлогот на закон се додава нова глава и три нови членови, со кои се уредува заштитата на потрошувачите – корисници на финансиски услуги од банка или штедилница, односно се уредуваат надлежностите на банките, како и на Народната банка на Република Северна Македонија кои се должни да ги преземаат со цел да се обезбеди правична и еднаква заштита на потрошувачите.

Со членовите од 48 до 67 од Предлогот на закон се врши усогласување со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членовите 68 и 69 од Предлогот на закон се врши усогласување со Законот за платежни услуги и платни системи и со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членовите од 70 до 75 од Предлогот на закон се врши усогласување со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членот 76 од Предлогот на закон се менува член 172 од постојниот Закон кој се однесува на условите за работа на штедилниците, при што се врши прецизирање на одредбите од Законот коишто ќе се применуваат на штедилниците, како и уредување кои статусни промени може да ги изврши штедилница.

Истовремено се врши и усогласување со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членот 77 од Предлогот на закон се воведуваат два нови члена во законот 172-а и 172-б. Со членот 172-а се уредени почетниот капитал за штедилница, сите натамошни зголемувања на капиталот, како и обврските за одржување на стапка на адекватност на капитал.

Дополнително се уредуваат, лимитите на изложеност на штедилница кон лице и со него поврзани лица, изложеноста спрема акционер, содружник со квалификувано учество во штедилница и со него поврзани лица, како и изложеноста спрема лице со посебни права и одговорности и со него поврзаните лица и вкупната изложеност на штедилницата. Дополнително, со членот 172-а исто така се уредуваат основите за стекнување, односно не стекнување со земјиште, згради и опрема, и капитални делови на штедилницата, како и лимитите на изложеност кон имот во земјиште, згради и опрема како процент од сопствените средства. Целта на ова е зајакнување на критериумите за основање на штедилница во делот на регулаторни барања, имајќи предвид дека се работи за финансиски институции кои вршат финансиски активности.

Со членот 172-б се прецизирани активностите кои може да ги врши штедилница и начинот на добивање согласност за вршење на активностите наведени во членот.

Имено, со овој член се врши и усогласување со Законот за платежни услуги и платни системи, особено во делот на работењето на штедилниците, со што ќе се овозможи проширување на активностите кои што ќе може да ги врши штедилница.

Дополнително се врши уредување на останатите активности кои ќе може да ги врши штедилница, при што се дава можност штедилница да врши прибирање на депозити и од правни лица од Република Северна Македонија, како и ќе може да врши продажба на полиси за осигурување, како и банките.

Со членовите 78, 79, 80 и 81 се врши и усогласување со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членовите од 82 до 89 од Предлогот на закон се уредени прекршочните одредби согласно измените во Законот и истовремено се вршат измени согласно Законот за Народната банка на Република Северна Македонија.

Со членовите 90, 91, 92, 93, 94 и 95 се уредуваат преодните и завршните одредби од овој закон.

## II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредбите се меѓусебно поврзани и како такви прават правна целина и се применливи.

## III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со измените се дава можност за проширување на активностите кои може да ги врши штедилница, односно истите добиваат можност да извршуваат дополнителни активности согласно со Законот за платежни услуги и платни системи, како и уредување на останатите активности кои ќе може да ги врши штедилница.

Имајќи ги во предвид дополнителните активности кои ќе можат да ги вршат штедилниците, се зголемува конкуренцијата во ова поле што ќе предизвика и подобрување на квалитетот на услугите, како и намалување на трошоците.

Истовремено, се зголемува заштитата на потрошувачите-корисници на финансиски услуги од банките и штедилниците.

Дополнително се врши усогласување на Законот за банките со Законот за организација и работа на органите на државната управа.



# ИЗВОД НА ОДРЕДБИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БАНКИТЕ КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ ИЛИ ДОПОЛНУВААТ

## Член 1

Со овој закон се уредува основањето, работењето, супервизијата и престанокот на работењето на банките и на филијалите на странски банки во Република Северна Македонија, како и отворањето и работењето на филијали на банки од земји членки на Европската унија и директното вршење на финансиски активности од банки од земји членки на Европската унија.

## Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Банка“ е правно лице со дозвола од гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија основано согласно со одредбите од овој закон, чија основна дејност е прибирање депозити и други повратни извори на средства од јавноста и одобрување на кредити во свое име и за своја сметка;

2. „Системски значајна банка“ е банка со седиште во Република Северна Македонија чие работење со сериозни проблеми или престанување со работење (пропаѓање) може да доведе до појава на системски ризик;

3. „Депозит“ е побарување од банката во пари, со или без камата или надомест од кој било вид, наплативо веднаш или на определен рок, зависно од условите договорени при вложување на паричните средства;

4. „Банкарски активности“ се прибирање на депозити и одобрување на кредити во свое име и за своја сметка;

5. „Акционер на банка“ е правно или физичко лице кое поседува акции во банка;

6. „Лице“ е домашно и/или странско правно и физичко лице;

7. „Поврзани лица“ се две или повеќе лица кои:

- претставуваат единствен ризик, бидејќи едно од нив директно или индиректно остварува контрола во другото или во другите лица и

- не се поврзани преку контрола, но претставуваат единствен ризик, бидејќи се меѓусебно поврзани на тој начин што финансиските проблеми кај едното од нив може да предизвика проблеми во отплата на обврските на друго и/или на другите лица.

Две физички лица се сметаат за поврзани доколку едното физичко лице е брачен другар или лице со кое живее во вонбрачна заедница, дете или посвоено дете, родител или лице под старателство на другото физичко лице;

7-а. „Соработник“ е физичко лице коешто заедно со физичко лице кое има намера да стане акционер со квалификувано учество во банка или заедно со физичко лице кое е предложено за член на управен одбор на банка, директно или индиректно и/или преку договор, остварува контрола врз домашно или странско трговско друштво;

8. „Поврзани лица со банка“ се:

- подружници на банката и други лица со кои банката има блиски врски,

- акционери со квалификувано учество во банката и со нив поврзаните лица, како и одговорните лица на тие акционери - правни лица и

- лица со посебни права и одговорности во банката и со нив поврзаните лица;

9. „Блиски врски“ се кога две и/или повеќе лица се поврзани преку учество или контрола, како и кога две и/или повеќе лица се контролирани од исто лице;

10. „Контрола“ претставува:

- директно или индиректно поседување на мнозински влог во друго правно лице или

- директно или индиректно поседување на мнозинството од правата на глас во друго правно лице или

- право да се назначува и разрешува мнозинството членови на органите на управување на друго правно лице, директно или индиректно, вклучувајќи и склучен договор со еден или повеќе акционери на другото правно лице за отстапување или здружување на нивните права на глас заради остварување заеднички интереси или

- право да се остварува, директно или индиректно, значително влијание врз управувањето и донесувањето на политиките и финансиските и деловните одлуки на друго правно лице;
11. „Банка од земја членка на Европската унија“ е правно лице регистрирано и со седиште во земја членка на Европската унија кое од надлежен орган на земјата членка добило овластување за вршење на банкарски активности и е под супервизија на надлежен орган овластен со закон или друг пропис во таа земја;
12. „Странска банка“ е правно лице регистрирано и со седиште надвор од Република Северна Македонија кое од надлежен орган на земјата добило овластување за вршење на банкарски активности и е под супервизија на надлежен орган овластен со закон или друг пропис во таа земја;
13. „Матична земја“ е земја членка на Европската унија во која банка или друга соодветна институција добила овластување и има регистрирано седиште;
- 13-а. „Земја домаќин“ е земја членка на Европската унија која не е матична земја, а во која банка од друга земја членка врши финансиски активности преку филијала или директно;
14. „Овластување“ е документ во каква било форма издаден од орган овластен со закон или друг пропис со кој се дава право за вршење на банкарски активности;
15. „Надлежен орган“ е орган овластен со закон или друг пропис за издавање на овластување и/или супервизија на банки или други соодветни институции кои вршат банкарски активности;
16. „Подружница“ е правно лице кое е контролирано од друго правно лице (матично лице). Секоја подружница на подружницата се смета за подружница на матичното лице;
17. „Банкарска група“ е банка или финансиско холдинг друштво со седиште во Република Северна Македонија кои остваруваат контрола врз или учествува во една или повеќе други банки, други небанкарски финансиски институции или друштва за помошни услуги на банка, при што банката или финансиското холдинг друштво се сметаат за матично лице на банкарската група, додека сите останати членки на групата се сметаат за подредени лица на тоа матично лице;
18. „Финансиско холдинг друштво“ претставува небанкарска финансиска институција, чии подружници се банки или небанкарски финансиски институции, кои учествуваат во вкупната актива на друштвото со најмалку 80%, при што барем една подружница е банка;
19. „Помошни банкарски услуги“ се услуги на управување со недвижности, управување и водење на информативниот систем или системот за обработка на податоци или други слични услуги што се сметаат како помошни активности на финансиските активностите што ги вршат една или повеќе банки;
- 19-а. „Друштво за помошни банкарски услуги“ е друштво чијашто основна дејност е вршење една или повеќе помошни банкарски услуги;
20. „Учество“ е директно или индиректно поседување на најмалку 20% од вкупниот број на акции или удели или од правата на глас на други лица;
21. „Квалификувано учество во банка“ е директно или индиректно поседување на најмалку 5% од вкупниот број на акции или од издадените акции со право на глас во банка или кои овозможуваат значително влијание врз управувањето на банката;
22. „Почетен капитал“ е минимален износ на капитал пропишан со овој закон што акционерите на банка се должни да го запишат и уплатат;
23. „Кредит“ е пласирање на одреден износ на пари во замена за отплата на одобриениот и ненамирен износ, заедно со каматата или заедно со камата и провизијата пресметани на тој износ;
24. „Препорака“ е совет даден на банка од страна на гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија во писмена форма со цел поефикасно извршување на работите или информирање на банката;
25. „Писмено предупредување“ е обврзувачка препорака дадена од страна на гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија за надминување на констатирани незаконитости и неправилности во работењето на банката во определен рок, со најава за преземање построги мерки, доколку истата не се почитува;
26. „Лице со посебни права и одговорности“ е физичко лице кое е член на надзорен одбор, член на управен одбор, член на одбор за ревизија, член на одбор за управување со ризици

и други раководни лица во банката согласно со статутот на банката. Во случај на филијала на странска банка, лице со посебни права и одговорности е физичко лице кое управува со филијалата;

27. „Независен член“ е физичко лице и со него поврзани физички лица, кое:

- не е вработено или не е лице со посебни права и одговорности во банката,
- не е акционер со квалификувано учество во банката или не застапува акционер со квалификувано учество во банката,
- не работи, односно во последните три години не работело во друштвото за ревизија кое во тој период вршело ревизија на работењето на банката и
- во последните три години, немало материјален интерес или деловен однос со банката во вредност која просечно годишно надминува 3.000.000 денари;

28. „Репутација“ е честност, компетентност, работливост и поседување особини кои даваат сигурност дека лицето нема да влијае во насока на загрозување на стабилноста и сигурноста на банка и нарушување на нејзиниот углед и доверба;

29. „Сопствени средства“ е збир на основниот капитал и дополнителниот капитал на банката, а основниот капитал се состои од редовен основен капитал и додатен основен капитал;

29-а) „Системски ризик“ е ризик од нарушувања во финансискиот систем со потенцијал да предизвика сериозни негативни последици врз финансискиот систем и целата економија;

29-б) „Задолженост“ е сооднос меѓу вкупната билансна и вонбилансна актива на банката и нејзините сопствени средства;”

30. „Мерки“ се дејствија преземени од страна на гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија за отстранување на неправилностите, неусогласеностите и незаконитостите во работењето на банката;

31. „Мерки за реорганизација“ се мерки што ги презема надлежен орган со цел да ја одржи или да ја подобри финансиската состојба на банката, како што е докапитализација, администрација, суспензија на плаќања и слично и кои можат да влијаат на правата што ги стекнале трети лица;

32. „Филијала“ е организационен дел на банка кој нема својство на правно лице и кој директно ги извршува сите или дел од активностите кои ги врши банката;

33. „Претставништво“ е дел од банка, без статус на правно лице, кој може да го истражува пазарот во областа на финансиското и банкарското работење и не смее да врши финансиски активности;

34. „Небанкарска финансиска институција“ е правно лице кое не е банка или штедилница, чија основна дејност се вршење на:

- една или повеќе финансиски активности, и тоа: одобрување кредити; менувачки работи; издавање електронски пари, доколку е регулирано со посебен закон; издавање и администрирање на кредитни картички; финансиски лизинг; факторинг; форфетинг; издавање на гаранции и други форми на обезбедување; економско-финансиски консалтинг; работи на осигурување во согласност со закон; посредување во склучување договори за кредити и заеми; работи во врска со хартии од вредност, во согласност со закон; вршење на услуги брз трансфер на пари, управување со инвестициски фондови и управување со пензиски фондови. Неганкарските финансиски институции ги вршат овие активности во согласност со посебен закон, доколку активностите се регулирани со посебен закон или
- стекнување учество во правни лица кои вршат една или повеќе финансиски активности од алинеја 1 на оваа точка;

35. „Нефинансиска институција“ е правно лице кое не е банка и не е небанкарска финансиска институција;

36. „Стекнување акции“ е запишување, уплата, купување и наследување на акции, како и добивање акции по пат на компензација, подарок, залог, судска одлука и други начини утврдени со закон;

37. „Кредит во крајна инстанца“ е кредит што го одобрува Народната банка на Република Северна Македонија на банка согласно со Законот за Народната банка на Република Северна Македонија;

38) „Договор за кредит во крајна инстанца“ е договор склучен меѓу Народната банка на Република Северна Македонија и банка, со кој Народната банка на Република Северна Македонија на банката и одобрува кредит во крајна инстанца, а банката го осигурува кредитот во крајна инстанца со инструменти за обезбедување и

39) „Трансакции со поврзани лица со банката“ се трансакции со лица поврзани со банката коишто произлегуваат од билансни и вонбилансни побарувања на банката, склучени договори за услуги, купување и продажба на актива, договори за изведување градежни работи, договори за закуп, користење позајмици и субординирани и хибридни инструменти, како и отпис врз основа на трансакции со поврзани лица со банката.

### Член 3

Банкарски активности може да врши само:

- 1) банка која од гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: гувернерот) добила дозвола за основање и работење;
- 2) странска банка која од гувернерот добила дозвола за отворање и работење на филијала и
- 3) банка од земја членка на Европската унија која, во согласност со овој закон, отворила филијала или е овластена директно да врши финансиски активности во Република Северна Македонија.

### Член 4

(1) Зборот "банка" или од него изведени зборови не смеат да се употребуваат во името на трговско друштво или друго правно лице и нивните организациони делови, кое нема дозвола од гувернерот за основање и работење на банка или за отворање и работење на филијала на странска банка или кое не е филијала на банка од земја членка на Европската унија.

(2) Филијала на странска банка и филијала на банка од земја членка на Европската унија го користи името на банката како во земјата во која е регистрирано седиштето на банката со задолжително наведување на седиштето и зборот "филијала".

(3) Трговско друштво или друго правно лице и нивните организациони делови со име кое упатува на банка, а нема дозвола од гувернерот за основање и работење на банка или за отворање и работење на филијала на странска банка, односно не е филијала на банка од земја членка на Европската унија, не може да биде запишано во трговскиот регистар што се води во Централниот регистар.

### Член 5

Лица кои немаат дозвола од гувернерот и кои не се филијали на банки од земји членки на Европската унија или не вршат финансиски активности согласно со одредбите од Главата VI-а од овој закон не смеат да прибираат депозити.

### Член 7

(1) Банка може да ги врши следниве активности:

- 1) прибирање на депозити и други повратни извори на средства;
- 2) кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
- 3) кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
- 4) издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
- 5) издавање на електронски пари, доколку е уредено со посебен закон;
- 6) финансиски лизинг;
- 7) менувачки работи;
- 8) платен промет во земјата и странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- 9) брз трансфер на пари;
- 10) издавање на платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;

- 11) изнајмување сефови, остава и депо;
- 12) тргување со инструменти на пазарот на пари;
- 13) тргување со девизни средства, што вклучува и тргување со благородни метали;
- 14) тргување со хартии од вредност;
- 15) тргување со финансиски деривати;
- 16) управување со средства и портфолио на хартии од вредност за клиенти и/или инвестициско советување на клиенти;
- 17) давање на услуги на чување на имот на инвестициски и пензиски фондови;
- 18) купопродажба, гарантирање или пласман на емисија на хартии од вредност;
  - 18-а) чување на хартии од вредност за клиенти;
  - 18-б) советување на правни лица во врска со структурата на капиталот, деловната стратегија или други поврзани прашања или давање услуги поврзани со спојување или припојување на правни лица;
- 19) продажба на полиси за осигурување;
- 20) посредување во склучување договори за кредити и заеми;
- 21) обработка и анализа на информации за кредитна способност на правни лица;
- 22) економско-финансиски консалтинг и
- 23) други финансиски активности утврдени со закон што може да ги врши банка.

(2) Банка не може директно да извршува работи од областа на индустријата, трговијата или други нефинансиски активности.

#### Член 11

Банката е должна на видно место во уплатно-исплатните простории да ги објави копиите од решението на гувернерот за издавање дозвола за основање и работење на банката, важечките каматни стапки, општите услови за работење со депозити на физички лица и видот и износот на гаранцијата за депозитите на физички лица.

#### Член 13

- (1) Акционер на банка може да стане домашно и странско правно и физичко лице.
- (2) Акционер со квалификувано учество во банка не може да стане лице или правно лице контролирано од лице:
  - 1) укинат со Одлука на Уставен суд на Република Македонија У.бр.182/2007 од 09.07.2008 година);
  - 2) на кое му е изречена прекршочна санкција, или казна забрана за вршење професија, дејност или должност;
  - 3) на кое му е изречена споредна казна:
    - забрана за добивање дозвола за основање и работа на банка,
    - одземање на дозвола за основање и работа на банка,
    - забрана за основање на нови правни лица и
    - привремена или трајна забрана за вршење на банкарски работи;
  - 4) против кое е поведена стечајна постапка;
  - 5) кое не поседува репутација со што може да биде загрозувано сигурното и стабилното работење на банката и
  - 6) кое не ги почитува одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и/или не ги спроведувало или не ги спроведува и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од гувернерот, со што биле или се загрозувани сигурноста и стабилноста на банката и нејзините доверители.
- (3) За лице кое не поседува репутација ќе се смета и лице кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата и/или има соработник којшто е осуден со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата.

## Член 16

Гувернерот издава дозвола за основање и работење на банка.

## Член 17

(1) Лицата кои имаат намера да основаат банка поднесуваат барање до Народната банка за издавање дозвола за основање и работење на банка. Кон барањето за издавање дозвола се приложуваат следниве документи, податоци и информации:

- 1) предлог-акт за основање;
- 2) стратешки и оперативен план на банката со проекција на финансиските извештаи за следните пет години;
- 3) предлог име на банката;
- 4) висина на почетниот капитал и изјава дека истиот ќе биде уплатен;
- 5) извори на средства за уплата на почетниот капитал;
- 5-а) потврда од Управата за јавни приходи или, за странски лица, потврда одсоодветна институција за редовно плаќање на даноци и придонеси;
- 6) укинат со Одлука на Уставен суд на Република Македонија У.бр.229/2007 од 10.09.2008 година);
- 7) идентитет на лицата кои имаат намера да основаат банка и бројот на акциите на секој од нив;
- 8) доказ за финансиската состојба на лицата кои имаат намера да основаат банка;
- 9) идентитет, образование, искуство и професионална историја на предложените членови на надзорниот и управниот одбор;
- 10) организациона структура на банката;
- 11) системи за внатрешна контрола и за управување со ризиците;
- 12) финансиски активности што ќе ги врши банката;
- 13) докази во врска со членот 13 од овој закон и
- 14) информативен систем и техничка опременост на банката.

(2) Правните лица кои имаат намера да стекнат квалификувано учество во банка, покрај документите, податоците и информациите од ставот (1) на овој член со барањето доставуваат и:

- 1) извод од регистарот во кој е регистрирано седиштето на правното лице;
- 2) акт за основање и список на членови на органите на управување на правното лице; 3) список на лица кои во правното лице поседуваат, директно или индиректно, повеќе од 10% од акциите, односно уделите и
- 3) список на правни лица во кои правното лице поседува, директно или индиректно, повеќе од 10% од акциите, односно уделите со финансиски извештаи за последните три години.

(3) Странска банка и/или странско лице со учество во странска банка кои имаат намера да стекнат контрола во банка, покрај документите, податоците и информациите од ставовите (1) и (2) на овој член, кон барањето за издавање дозвола за основање и работење приложуваат и:

- 1) извод од регистарот во кој е регистрирано седиштето на странската банка и/или странското лице со учество во странската банка;
- 2) доказ дека странската банка е овластена за прибирање на депозити и други повратни извори на средства во земјата во која е регистрирано седиштето на банката;
- 3) мислење од надлежните органи на земјата во која е регистрирано седиштето на странската банка во врска со стекнувањето контрола во банката и
- 4) доказ дека надлежниот орган на странската банка практикува адекватна супервизија на консолидирана основа, најмалку на начин и во обем пропишани со овој закон.

(4) Покрај наведените во ставовите (1), (2) и (3) од овој член гувернерот може да бара и дополнителни документи, податоци и информации и да спроведе интервју со предложените членови на управниот и надзорниот одбор и со лицата кои имаат намера да стекнат квалификувано учество во банка.

(5) Документите, податоците и информациите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член начинот на нивното доставување како и начинот и постапката за нивно оценување, подетално ги пропишува Советот на Народната банка.

#### Член 18

(1) По барањето од членот 17 на овој закон гувернерот донесува решение за издавање на привремена дозвола или за одбивање на барањето во рок од 90 дена од денот на поднесувањето на барањето. Во рокот од 90 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува гувернерот за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесување на барање од страна на гувернерот до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи, податоци и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на гувернерот по истото не можат да поминат повеќе од 180 дена.

(2) Гувернерот го одбива барањето од членот 17 на овој закон, доколку:

- 1) барањето не ја содржи комплетната документација;
- 2) барањето содржи неточни или невистинити податоци;
- 3) лицето од членот 17 на овој закон не може да биде акционер според членот 13 од овој закон;
- 4) расположливите податоци и информации укажуваат дека лицето од членот 17 на овој закон и/или лицата поврзани со него, како последица на правната или финансиската состојба, односно начинот на кој работи или природата на неговите активности, индицира тенденција на висок ризик со што може да биде загрозувана стабилноста, сигурноста и репутацијата на банката, односно нејзиното работење во согласност со прописите;
- 5) финансиската и економската состојба на лицето од членот 17 на овој закон не е во согласност со вредноста на акциите што има намера да ги стекне;
- 6) почетниот капитал е помал од пропишаниот со членот 14 став (1) од овој закон;
- 7) постои основана причина да се сомнева во легалноста на потеклото на парите, репутацијата или вистинскиот идентитет на лицето од членот 17 на овој закон и/или лицата поврзани со него;
- 8) од доставените документи, податоци и информации од членот 17 ставови (1), (2), (3) и (4) на овој закон произлегува дека банката нема да работи сигурно, стабилно и во согласност со прописите, односно дека нема да биде управувана на начин кој ќе обезбеди сигурност на доверените средства;
- 9) постоењето блиски врски или организациската или сопственичката структура на банката или на групата на која ќе ѝ припаѓа, може да го отежне извршувањето ефикасна супервизија и преземањето корективни мерки, на поединечна или на консолидирана основа;
- 10) предложените членови на надзорниот и управниот одбор не ги исполнуваат критериумите потребни за нивно именување;
- 11) оцени дека стекнувањето на акции од страна на лицето од членот 17 на овој закон ќе доведе до несакан развој на финансискиот систем или
- 12) не се исполнети другите барања за издавање на дозвола за основање и работа.

(3) При одлучувањето согласно со ставот (1) од овој член гувернерот оценува дали банката ќе биде организирана и способна да работи согласно со прописите, пропишаните супервизорски стандарди и начелата на транспарентност и сигурност, дали ги исполнува стандардите за корпоративно управување и управување со ризиците, ги оценува квалификацијата, искуството и репутацијата на предложените членови на надзорниот одбор, управниот одбор и лицата од членот 17 на овој закон и реалноста на стратешкиот и оперативниот план и проекцијата на финансиските извештаи.

(4) Доколку гувернерот го одбие барањето поради постоење на причините од ставот (2) точка 7 на овој член, за тоа веднаш ја известува Управата за финансиско разузнавање.

(5) Советот на Народната банка го пропишува начинот на утврдување на поврзани лица.

## Член 20

(1) Банката е должна да ги исполни условите од членот 19 на овој закон во рок од 180 дена од издавањето на привремената дозвола за што поднесува писмени докази до Народната банка.

(2) Врз основа на оцената за усогласеноста на банката со условите содржани во привремената дозвола, гувернерот одлучува со решение за издавање на дозвола за основање и работење на банка или за одбивање на барањето од членот 17 на овој закон во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на писмените докази од ставот (1) на овој член. Во рокот од 60 дена не се пресметуваат роковите што ги определува гувернерот за комплетирање на доказите и периодот од поднесувањето на барањето од страна на гувернерот до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување, при што од денот на поднесувањето на доказите до денот на одлучувањето од страна на гувернерот по истото, не можат да поминат повеќе од 90 дена.

(3) При одлучувањето согласно со ставот (2) од овој член гувернерот оценува дали банката ќе биде организирана и способна за работа согласно со прописите, пропишаните супервизорски стандарди и начелата на транспарентност и сигурност, дали ги исполнува стандардите за корпоративно управување и управување со ризици, ги оценува квалификацијата, искуството и репутацијата на предложените членови на надзорниот одбор, управниот одбор и лицата од членот 17 на овој закон и реалноста на стратешкиот и оперативниот план и проекцијата на финансиските извештаи.

(4) При одлучувањето од ставот (2) на овој член гувернерот оценува дали банката и понатаму ги исполнува условите врз основа на кои била издадена привремената дозвола за што може да бара нови докази, документи и информации.

(5) Решението за издавање дозвола за основање и работење од ставот (2) на овој член содржи:

- 1) име и седиште на банката;
- 2) име, презиме и адреса на физички лица, односно име и седиште на правни лица кои запишале и уплатиле акции, со номинален износ и број на запишани и уплатени акции;
- 3) износ на почетниот капитал на банката;
- 4) финансиски активности што може да ги врши банката и
- 5) согласност на статутот на банката.

(6) Секоја промена во смисла на ставот (5) од овој член е составен дел на решението.

(7) Банката не смее да врши финансиски активности кои не се наведени во решението од ставот (5) на овој член.

## Член 22

(1) За добивање дозвола за статусни промени на банка, банката е должна да поднесе барање до Народната банка.

(2) Советот на Народната банка ја пропишува документацијата, постапката и критериумите за добивање дозвола за статусни промени на банка.

(3) По барањето од ставот (1) на овој член гувернерот донесува решение за издавање дозвола или за одбивање на барањето во рок од 90 дена од денот на поднесувањето на барањето. Во рокот од 90 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува гувернерот за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесување на барање од страна на гувернерот до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на гувернерот по истото не можат да поминат повеќе од 180 дена.

(4) Статусни промени на присоединување, спојување и поделба можат да се вршат само на банки основани и со седиште во Република Северна Македонија.

(5) На постапката за статусна промена во банка не се применуваат одредбите од Законот за трговските друштва кои се однесуваат на известување на доверителите.



#### Член 24

- (1) Банката стекнува својство на правно лице со упис во трговскиот регистар што се води кај Централниот регистар.
- (2) Пријава за упис во трговскиот регистар се поднесува во рок од 15 дена од денот на усвојувањето на статутот согласно со членот 21 став (1) од овој закон.
- (3) Кон пријавата за упис во трговскиот регистар се поднесуваат:
  - 1) статут на банката;
  - 2) решение за издавање дозвола за основање и работење на банката;
  - 3) доказ дека се уплатени паричните средства на име почетен капитал на привремена сметка кај носител на платниот промет, односно доказ дека странското лице ги уплатило девизните средства на посебна сметка кај Народната банка и
  - 4) други документи согласно со прописите за упис во регистарот.
- (4) Во случај на зголемување на почетниот капитал, банката е должна до Централниот регистар да достави пречистен текст на статутот во рок од осум дена по влегувањето во сила на одлука за измени и/или дополнувања на статутот од страна на собранието на банката.
- (5) Во трговскиот регистар се запишуваат и деловите на банката во согласност со прописите за упис во трговскиот регистар.
- (6) Членовите на управниот одбор и членовите на надзорниот одбор на банка се запишуваат во Трговскиот регистар што се води во Централниот регистар на Република Северна Македонија. Централниот регистар ќе го избрише членот на управниот или надзорниот одбор врз основа на писмено барање и известување од банката за истечена или повлечена согласност за именување на лицето, односно за неиздадена согласност за повторно именување на истото лице за член на управниот или надзорниот одбор.

#### Член 36

- (1) Ако банката од земја членка на Европската унија, преку филијалата во Република Северна Македонија не постапува согласно со членот 28 став (2) од овој закон, гувернерот со решение бара банката да ги надмине незаконитостите во утврден рок.
- (2) Ако банката од земја членка на Европската унија не постапи согласно со решението од ставот (1) на овој член, Народната банка го известува надлежниот орган на матичната земја кој треба да преземе мерки спрема банката и да ја извести Народната банка за видот на преземените мерки.
- (3) Ако, по добивањето на известувањето од ставот (2) на овој член, надлежниот орган на матичната земја не преземе мерки спрема банката или, и покрај преземените мерки, банката од земја членка на Европската унија не ги надмине незаконитостите, гувернерот со решение презема мерки за спречување на незаконитостите или на банката и забранува вршење на финансиски активности преку филијалата во Република Северна Македонија.
- (4) Пред да ги преземе мерките од ставот (3) на овој член Народната банка го известува надлежниот орган на матичната земја за видот на мерките и причините поради кои планира да ги преземе тие мерки.
- (5) По исклучок од ставовите (2) и (4) на овој член, а заради заштита на интересите на депонентите, Народната банка може без претходно известување на надлежниот орган на матичната земја спрема банката од земја членка на Европската унија да преземе мерки за спречување на незаконитостите или да и забрани вршење на финансиски активности во Република Македонија.
- (6) За случајот од ставот (5) на овој член Народната банка, во најкраток можен рок, го известува надлежниот орган на матичната земја.
- (7) Ако Народната банка оцени дека спрема филијала, како дел од банка од земја членка на Европската унија, треба да се преземат мерки за реорганизација, за тоа го известува надлежниот орган на матичната земја членка.

#### Член 46

- (1) Странска банка може преку филијала во Република Северна Македонија да ги врши финансиските активности од членот 7 на овој закон за кои е овластена од надлежен орган во земјата во која се наоѓа седиштето на банката.
- (2) Филијалата на странска банка работи согласно со законите на Република Северна Македонија.
- (3) Во правниот промет на територијата на Република Северна Македонија, филијалата на странска банка настапува во име и за сметка на банката, има право да стекнува права и да презема обврски и има право на пристап пред судовите и другите органи на Република Северна Македонија под истите услови како и банките основани согласно со овој закон.
- (4) За обврските на филијалата на странска банка настанати во Република Северна Македонија, банката одговара со целиот свој имот.
- (5) Филијалата на странска банка е должна да пласира средства во Република Северна Македонија во износ од најмалку 20% од прибраните депозити од резиденти во Република Северна Македонија. Депозитот од членот 48 став (2) на овој закон не се пресметува во износот на пласирани средства во Република Северна Македонија.
- (6) Средствата на филијалата можат да се употребат за исплата на обврски на странската банка настанати надвор од Република Северна Македонија само откако ќе се намират обврските произлезени од работењето на филијалата во Република Северна Македонија.
- (7) Сите филијали на иста странска банка отворени во Република Северна Македонија се сметаат за една филијала во однос на одржување на потребното ниво на средства согласно со членот 48 став (2) од овој закон.
- (8) Со филијалата на странска банка управуваат најмалку две лица кои добиле претходна согласност од гувернерот и барем еден од нив мора да го познава македонскиот јазик и неговото кирилско писмо и да има постојано живеалиште во Република Северна Македонија. Лицата кои управуваат со филијалата мора да ги исполнуваат условите за член на управен одбор пропишани со овој закон.

#### Член 47

- (1) Странска банка може да отвори филијала во Република Северна Македонија по претходно добиена дозвола од гувернерот за отворање и работа на филијала.
- (2) За добивање дозвола за отворање и работа на филијала странската банка поднесува барање до Народната банка кон кое приложува:
  - 1) овластување од надлежен орган на земјата во која е регистрирано седиштето на странската банката во кое се наведени финансиските активности за кои е овластена банката;
  - 2) дозвола од надлежен супервизорски орган на земјата во која е регистрирано седиштето на странската банка за отворање на филијала во Република Северна Македонија или изјава дека не се противи на отворањето на филијала во Република Северна Македонија;
  - 3) статут на странската банка, односно друг соодветен акт согласно со прописите на земјата во која е регистрирано седиштето на странската банка;
  - 4) список на акционери на странската банка кои поседуваат над 5% од акциите на банката;
  - 5) податоци за членовите на органите на управување и надзор на странската банка и за идентитетот, професионалното искуство и квалификациите (образованието) на предложените лица кои ќе управуваат со филијалата;
  - 6) ревидирани ревизорски извештаи за странската банка за последните три години;
  - 7) податоци за системот за спречување на перење пари на странската банка;
  - 8) доказ дека странската банка е оценета со најмалку БББ согласно со рејтингот на Стандард & Поор'с, Фитцх ИБЦА или Тхомпсон Банк Њатцх или со Баа2 согласно со рејтингот на Моодс'с;
  - 9) план за работа на филијалата кој вклучува и банкарски и други финансиски активности што ќе ги извршува филијалата;
  - 10) доказ за уплата на средствата на сметка на Народната банка и

11) доказ дека супервизорскиот орган во земјата во која е регистрирано седиштето на странската банка практикува адекватна супервизија на консолидирана основа, најмалку на начин и во обем пропишани со овој закон.

(3) По барањето од ставот (2) на овој член гувернерот одлучува со решение за издавање на дозвола за отворање и работење на филијала на странската банка или за одбивање на барањето, во рок од најмногу 30 дена од денот на поднесувањето на документацијата.

(4) Гувернерот го одбива барањето од ставот (2) на овој член во случаите од членот 18 став (2) точки 1, 2 и 3 и став (3) и членот 92 на овој закон.

(5) Гувернерот го одбива барањето од ставот (2) на овој член и доколку, заради прописите во земјата во која странската банка има регистрирано седиште или заради начинот на кој се спроведуваат тие прописи, оцени дека не е можна ефикасна соработка и размена на информации меѓу Народната банка и супервизорскиот орган на земјата во која е регистрирано седиштето на странската банка или дека извршувањето на супервизијата во согласност со овој закон ќе биде оневозможено.

(6) Странската банка е должна веднаш писмено да ја извести Народната банка за каква било промена на податоците содржани во барањето од ставот (2) на овој член.

(7) Странската банка може дополнително да отвори и друга филијала во Република Северна Македонија само ако претходно до Народната банка и до трговскиот регистар што се води во Централниот регистар достави писмено известување од надлежниот орган на земјата во која е регистрирано седиштето на странската банка дека нема пречки за отворање на филијала.

#### Член 48

(1) Филијалата на странска банка е должна да располага со парични средства во износ од најмалку 120.000.000 денари. Паричните средства ги уплатува странската банка пред добивањето на дозволата за отворање и работење на филијалата, на посебна сметка во Народната банка. По запишување на филијалата во трговскиот регистар паричните средствата се пренесуваат на една или повеќе депозитни сметки на филијалата во банки со седиште во Република Северна Македонија.

(2) Депозитот од ставот (1) на овој член странската банка е должна да го одржува во износ од најмалку 5% од вкупните депозити на филијалата во Република Северна Македонија, но не помалку од 120.000.000 денари, зависно од тоа кој износ е поголем. Во вкупните депозити не се вклучуваат депозитите на странската банка која ја отворила филијалата.

(3) Депозитот од ставот (2) на овој член има третман на сопствени средства на филијалата и не смее да биде предмет на оптоварување и вкаматување од страна на странската банка која ја отворила филијалата.

(4) Странската банка може да повлече дел од депозитот само во случај кога износот е повисок од определениот со ставот (2) од овој член и по претходна согласност од гувернерот.

#### Член 50

(1) Гувернерот ја укинува дозволата за отворање и работење на филијала на странска банка, во следниве случаи, ако:

1) надлежен орган го одзел овластувањето за вршење на банкарски активности на странската банка која отворила филијала или е покрената стечајна или ликвидациона постапка на странската банка која отворила филијала;

2) странската банка донесе одлука за престанување со работа на филијалата;

3) филијалата престане да ги исполнува обврските во врска со осигурувањето на депозитите;

4) филијалата на странската банка престане да ги исполнува условите и критериумите врз основа на кои е издадена дозволата;

5) депозитот се намали под износот утврден со членот 48 став (2) од овој закон или

6) кај филијалата ги утврди случаите од членот 154 став (1) точки 1, 4, 7, 8, 9, 11, 12 и 14 на овој закон.

(2) Во случај на одземање на дозвола за отворање и работење на филијала на странска банка, соодветно се применуваат одредбите од овој закон за ликвидација и стечај на банка и одредбите од Законот за стечај со кои се уредуваат стечајните постапки со странски елемент.

(3) Депозитот од членот 48 став (2) на овој закон може да се пренесе од депозитните сметки само за исплата на доверителите на филијалата на странска банка во случај на поведени постапки за стечај или ликвидација на филијалата.

#### Член 51

(1) Лицата кои управуваат со филијалата на странска банка и странската банка се должни веднаш да ја известат Народната банка ако кон странската банка или кон некоја нејзина подружница или филијала е покрената постапка за изрекување на мерки од страна на надлежен орган.

(2) За одземањето на дозволата за отворање и работење на филијала на странска банка гувернерот е должен да го извести надлежниот орган на земјата каде што странската банка има регистрирано седиште, а доколку е тоа можно и пред донесувањето на одлуката за одземање на дозволата за отворање и работење. Известувањето мора да ги содржи и правните последици од одземањето на дозволата за отворање и работење.

(3) Странската банка е должна во писмена форма да ја извести Народната банка најмалку еден месец пред денот на донесувањето на одлуката за престанување со работа на филијала во Република Северна Македонија.

#### Член 56

(1) Банки со седиште во Република Северна Македонија кои имаат намера да отворат филијали во странство треба да добијат согласност од гувернерот.

(2) Филијалите на банки со седиште во Република Северна Македонија можат да вршат само банкарски и други финансиски активности за кои банката има дозвола од гувернерот.

(3) За добивање согласност за отворање филијала во странство банката поднесува барање до Народната банка кое содржи информации за:

1) земјата во која има намера да отвори филијала;

2) програма за работа која, меѓу другото, содржи активности што ќе ги врши филијалата и организациона структура на филијалата;

3) адреса на филијалата и

4) идентитет на лицата предложени да управуваат со филијалата.

(4) Со филијалата управуваат најмалку две лица кои ги исполнуваат условите од членот 17 на овој закон за членови на управен одбор на банка со седиште во Република Северна Македонија.

(5) Гувернерот го одбива барањето од ставот (3) на овој член доколку постојат причини кои можат да влијаат негативно на финансиската состојба на банката или доколку, врз основа на прописите на земјата во која се бара отворање на филијала и начинот на примена на тие прописи, оцени дека нема да се остварува соодветна соработка и размена на информации меѓу Народната банка и супервизорскиот орган на земјата во која се бара отворање на филијала и дека ќе биде оневозможена супервизија во согласност со овој закон.

(6) Банката е должна да го извести гувернерот за секоја промена на информациите од ставот (3) на овој член најмалку еден месец пред да настанат промените.

#### Член 56-д

(1) Ако банката која директно врши финансиски активности во Република Северна Македонија не постапува согласно со одредбите од овој закон, гувернерот со решение бара банката во определен рок да ги надмине незаконитостите.

(2) Ако банката не постапи согласно со решението од ставот (1) на овој член, Народната банка го известува надлежниот орган на матичната земја кој треба да преземе мерки спрема банката и да ја извести Народната банка за видот на преземените мерки.

(3) Ако по добивањето на известувањето од ставот (2) на овој член, надлежниот орган на матичната земја не преземе мерки спрема банката или, и покрај преземените мерки, банката не ги надмине незаконитостите, гувернерот со решение презема мерки за спречување на незаконитостите или на банката и забранува директно да врши финансиски активности во Република Северна Македонија.

(4) Пред да ги преземе мерките од ставот (3) на овој член Народната банка го известува надлежниот орган на матичната земја за видот на мерките и причините поради кои планира да ги преземе тие мерки.

(5) По исклучок од ставовите (2) и (4) на овој член, а заради заштита на интересите на депонентите Народната банка може, без претходно известување на надлежниот орган на матичната земја спрема банката која директно врши финансиски активности во Република Северна Македонија, да преземе мерки за спречување на незаконитостите или да и забрани вршење на финансиски активности во Република Северна Македонија.

(6) За случајот од ставот (5) на овој член Народната банка, во најкраток можен рок, го известува надлежниот орган на матичната земја.

#### Член 57

(1) Банката е должна да поднесе барање и да добие претходна согласност од гувернерот за:

- 1) измена и/или дополнување на статутот на банка;
- 2) отпочнување со вршење на активностите од членот 7 став (1) точки 5, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18 и 23 на овој закон;
- 3) именување на членови на надзорен одбор;
- 4) именување на членови на управен одбор;
- 5) основање на подружница, филијала или претставништво на банка во странство или стекнување на капитални делови во банка;
- 6) основање или стекнување на капитални делови кои изнесуваат над 10% од сопствените средства на банката, директно или индиректно, во небанкарска финансиска институција или во нефинансиска институција;
- 7) отворање претставништво на странска банка;
- 8) промена на име и седиште на банка и
- 9) престанување со работење на банката во случај од членот 168 став (1) точка 1 на овој закон.

(2) Советот на Народната банка ги пропишува видот на документацијата за добивање на согласноста од ставот (1) точки 1, 2, 5, 6, 7 и 8 на овој член и начинот на нејзиното доставување, како и условите и постапката за издавање на согласноста од ставот (1) точки 1, 2, 5, 6, 7 и 8 на овој член.

(3) Во однос на ставот (1) точки 3 и 4 од овој член соодветно се применуваат одредбите од членовите 17 ставови (4) и (5), 18 став (2) точки 1, 2, 4, 9 и 10, 83, 88 и 92 на овој закон.

(4) По барањето за издавање на согласност од ставот (1) точки 1, 6, 7 и 8 на овој член гувернерот донесува решение за издавање на согласност или за одбивање на барањето во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето. Во рокот од 30 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува гувернерот за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесувањето на барање од страна на гувернерот до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на гувернерот по истото не може да поминат повеќе од 60 дена.

(5) По барањето за издавање на согласност од ставот (1) точки 2, 3, 4, 5 и 9 на овој член гувернерот донесува решение за издавање на согласност или за одбивање на барањето во рок од 60 дена од денот на поднесување на барањето. Во рокот од 60 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува гувернерот за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесување на барање од страна на гувернерот до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на гувернерот по истото не можат да поминат повеќе од 120 дена.

#### Член 58

(1) За вршење на активностите од членот 7 став (1) точки 3, 13, 14, 15, 16, 17 и 18 на овој закон, освен за тргување со хартии од вредност во земјата, потребен е износ на сопствени средства кој не може да биде помал од 560.000.000 денари.

(2) Согласно за вршење на активностите од членот 57 став (1) точка 2 на овој закон гувернерот може да издаде по претходно издадена дозвола, согласност или мислење од надлежен орган, односно институција, доколку дозволата, согласноста или мислењето се предвидени со друг закон.

#### Член 59

(1) Секое лице кое има намера, директно или индиректно, постапно или одеднаш, да стекне акции чиј вкупен кумулативен номинален износ изнесува или надминува 5%, 10%, 20%, 33%, 50% и 75% од вкупниот број на акции, односно од вкупниот број на издадени акции со право на глас во банката, без оглед на тоа дали акциите ги стекнува само или заедно со други поврзани лица, директно или индиректно, е должно да поднесе барање до Народната банка за добивање претходна согласност.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член лице кое врз основа на одлука на надлежен орган во согласност со закон стекнало, постапно или одеднаш, акции чиј вкупен кумулативен номинален износ изнесува или надминува 5%, 10%, 20%, 33%, 50% или 75% од вкупниот број на акции во банка, односно од вкупниот број на издадени акции со право на глас, без оглед на тоа дали акциите ги стекнало само или заедно со други поврзани лица, директно или индиректно, е должно во рок од десет дена од конечноста, односно правосилноста на одлуката, да поднесе барање до Народната банка за добивање согласност за настанатата промена.

(3) Во случаите од ставот (1) на овој член банките и брокерските куќи не смеат да извршат налог за купување, односно трансакција со акции на банка за кои не им е презентирана согласност од гувернерот.

(4) Трансакцијата за стекнување на акциите треба да се изврши во рок од 180 дена од денот на добивањето на согласноста од гувернерот. По истекот на овој рок задолжителна е постапка за добивање на нова согласност.

(5) Во однос на документите и информациите што се приложуваат кон барањето од ставовите (1) и (2) на овој член и постапката за нивно оценување, соодветно се применуваат одредбите од членот 17 ставови (1) точки 5, 6, 7, 8 и 13, (2), (3), (4) и (5) и членот 18 став (3) на овој закон.

(6) Гувернерот го одбива барањето од ставовите (1) и (2) на овој член, ако:

- 1) барањето не ја содржи комплетната документација;
- 2) барањето содржи неточни или неистинити податоци;
- 3) лицето не може да биде акционер според членот 13 од овој закон;
- 4) расположивите податоци и информации укажуваат дека лицето, и/или лицата поврзани со него, како последица на правната или финансиската состојба, односно начинот на кој работи или природата на неговите активности, индицираат тенденција на висок ризик со што може да биде загрозувана стабилноста, сигурноста и репутацијата на банката, односно нејзиното работење во согласност со прописите;
- 5) финансиската и економската состојба на лицето не е во согласност со вредноста на акциите што има намера да ги стекне;
- 6) има основана причина да се сомнева во легалноста на потеклото на парите, интегритетот или вистинскиот идентитет на лицето и/или лицата поврзани со него;
- 7) постоењето блиски врски или сопственичката или организациската структура на лицето или на групата на која ѝ припаѓа, може да го отежне вршењето ефикасна супервизија и преземањето корективни мерки, на поединечна или на консолидирана основа;
- 8) оцени дека стекнувањето на акции ќе доведе до несакан развој на финансискиот систем.

(7) Гувернерот го одбива барањето од ставовите (1) и (2) на овој член поднесено од страна на странско лице и доколку прописите и практиките на државата од којашто доаѓа

странското лице индицираат дека извршувањето на супервизорската функција ќе биде отежнато или оневозможено.

(8) По барањето од ставовите (1) и (2) на овој член гувернерот донесува решение за издавање на согласност или за одбивање на барањето во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето. Во рокот од 30 дена не се пресметуваат роковите кои ги определува гувернерот за комплетирање на поднесеното барање и периодот од поднесување на барање од страна на гувернерот до надлежни домашни и странски органи и институции за добивање документи и информации потребни за одлучување по барањето, при што од денот на поднесувањето на барањето до денот на одлучувањето на гувернерот по истото не можат да поминат повеќе од 90 дена.

#### Член 60

За решението од членот 59 став (8) на овој закон со кое се одбива барањето во врска со членот 59 став (6) точка 6 од овој закон гувернерот веднаш ја известува Управата за финансиско разузнавање.

#### Член 64

(1) Стапката на адекватност на капиталот го претставува односот меѓу сопствените средства и ризично пондерираната актива.

(2) Сопствените средства на банка не смеат да изнесуваат помалку од износот на почетниот капитал пропишан со овој закон.

(3) Советот на Народната банка ја пропишува методологијата за пресметка на стапката на адекватност на капиталот на банка во согласност со меѓународните стандарди.

(4) Во методологијата од ставот (3) на овој член, Советот на Народната банка ги пропишува условите што треба да ги исполнат одделни позиции за да можат да се вклучат во сопствените средства и ризично пондерираната актива на банката, позициите за кои е потребна претходна согласност од гувернерот на Народната банка за нивно вклучување во сопствените средства и начинот на издавање на таа согласност, пристапите кои може да ги користи банката при утврдувањето на адекватноста на капиталот, условите под кои можат да се користат одделните пристапи, пристапите за кои е потребна претходна согласност од гувернерот на Народната банка и начинот на издавање на таа согласност, условите под кои можат да се користат кредитни рејтинзи и начинот на признавање на надворешна институција за процена на кредитниот ризик од гувернерот на Народната банка за целите на утврдување на адекватноста на капиталот.

#### Член 65

(1) Банката е должна да одржува стапка на адекватноста на капиталот која не може да биде пониска од 8%.

(2) При исполнување на обврската од ставот (1) од овој член, банката е должна да одржува најмалку:

1) стапка на редовниот основен капитал во износ од 4,5% од ризично пондерираната актива и

2) стапка на основниот капитал во износ од 6% од ризично пондерираната актива.

(3) Гувернерот може да пропише повисоки стапки од пропишаните во ставовите (1) и (2) на овој член за една или повеќе банки во земјата, доколку е тоа потребно поради природата, видот и обемот на активностите што ги врши банката и ризиците на кои е изложена како резултат на тие активности, вклучувајќи ги и ризиците кои произлегуваат од макроекономското опкружување.

#### Член 65-г

(1) Советот на Народната банка донесува методологија за утврдување на стапката на противцикличен заштитен слој на капиталот за изложености во Република Северна Македонија.

(2) Методологијата од ставот (1) на овој член се заснова на индикаторите кои ги имаат предвид кредитниот циклус, ризиците поврзани со кредитниот раст и карактеристиките на домашната економија.

(3) Врз основа на методологијата од ставот (1) на овој член, Народната банка на квартална основа ја утврдува потребната стапка на противцикличен заштитен слој на капиталот за изложености во Република Северна Македонија и е должна на својата интернет страница да ја објави оваа стапка, доколку е таа поголема од 0%.

(4) Стапката на противцикличен заштитен слој на капиталот од ставот (3) на овој член може да изнесува до 2,5%.

(5) По исклучок, Народната банка може да утврди и повисока стапка на противцикличен заштитен слој на капиталот за изложености во Република Северна Македонија доколку, врз основа на индикаторите пропишани во методологијата од ставот (1) на овој член, се утврди дека е тоа потребно.

(6) Објавата од ставот (3) од овој член ги содржи особено следниве информации:

1) висината на стапката од ставот (3) од овој член;

2) индикаторот или индикаторите врз чија основа е утврдена стапката од ставот (3) на овој член;

3) образложение за причините поради кои се воведува или менува стапката од ставот (1) на овој член;

4) датумот од кој банката е должна да ја применува стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот, доколку се воведува или зголемува стапката од ставот (3) на овој член;

5) образложение на причините за одредување на датумот од кој банката е должна да ја применува стапката на противцикличен заштитен слој на капиталот, доколку периодот на објавување на стапката е пократок од 12 месеци и

6) индикативен период во кој не се очекува зголемување на стапката, со напомена дека тој период може да се промени, во случај на намалување на стапката од ставот (3) на овој член.

#### Член 65-д

(1) За изложеностите во друга земја, банката е должна да ја применува стапката на противцикличен заштитен слој на капиталот, што е објавена од Народната банка на својата интернет страница.

(2) При определување на висината на стапката од ставот (1) на овој член, Народната банка треба да ја има во предвид стапката на противцикличен заштитен слој на капитал што е утврдена од надлежниот орган на другата земја.

(3) Објавата од ставот (1) на овој член ги содржи особено следниве информации:

1) висината на стапката од ставот (1) на овој член и земјата на која се однесува,

2) образложение за причините поради кои се воведува или менува стапката од ставот (1) на овој член,

3) датумот од кој банката е должна да ја применува стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот, доколку се воведува или зголемува стапката од ставот (1) на овој член и

4) образложение на причините за одредување на датумот од кој банката е должна да ја применува стапката на противцикличен заштитен слој на капиталот, доколку периодот на објавување на стапката е пократок од 12 месеци.

#### Член 65-ѓ

(1) Советот на Народната банка ја пропишува методологијата за идентификување системски значајни банки која содржи критериуми за идентификување системски значајни банки и начин на распоредување на системски значајните банки во пет подкатегории, врз основа на кој се определува заштитниот слој на капиталот за системски значајни банки, кој може да се движи од 1% до 3,5% од ризично пондерираната актива.

(2) Врз основа на методологијата од ставот (1) на овој член, Народната банка најмалку еднаш годишно ги идентификува системски значајните банки, ги распоредува во



соодветните поткатегории и ја утврдува потребната стапка на заштитен слој на капиталот за системски значајни банки што треба да ја одржува системски значајната банка од секоја поткатегорија.

(3) Народната банка е должна:

- 1) да ја извести банката којашто ја идентификувала како системски значајна банка за стапката на заштитен слој на капиталот која треба да ја одржува и
- 2) на својата интернет страна да објавува листа на системски значајни банки.

(4) Доколку банката која е идентификувана како системски значајна банка е подружница на странска банка, Народната банка е должна да го извести надлежниот орган на земјата во која е седиштето на странската банка за воведената обврска за издвојување заштитен слој на капиталот за системски значајни банки.

(5) Доколку банката која е идентификувана како системски значајна банка е подружница на банка од земја-членка на Европската унија, Народната банка ги известува и Европската комисија и Европскиот одбор за системски ризици за воведената обврска за издвојување заштитен слој на капиталот за системски значајни банки.

(6) Банката која е идентификувана како системски значајна банка е должна да изработи план за опоравување согласно со методологијата за изработка на план за опоравување.

(7) Советот на Народната банка ја пропишува методологијата за изработка на планот за опоравување од ставот (6) на овој член, која ги содржи елементите кои го сочинуваат планот за опоравување, неговото доставување до Народната банка и начинот на оценка од страна на Народната банка.

#### Член 65-е

(1) Гувернерот на Народната банка може да пропише системски заштитен слој на капиталот за сите или за една или повеќе банки во земјата, доколку е тоа потребно заради ограничување на ризикот од нарушување на финансискиот систем или на домашната економија, поради активностите што ги вршат една или повеќе банки или ризиците на кои се изложени.

(2) Стапката на системски заштитен слој на капиталот за утврдување на системски заштитен слој на капиталот може да се движи од 1% до 3% од ризично пондерираната актива и може да биде различна за различни банки или групи на банки.

(3) Народната банка е должна на својата интернет страница да го објави воведувањето на системски заштитен слој на капиталот. Објавата ги содржи особено следниве информации:

- 1) стапката на системски заштитен слој на капиталот,
- 2) банката која е должна да ја одржува соодветната стапка од точка 1) на овој став,
- 3) образложение на причините поради кои се воведува заштитен слој на капиталот, само доколку со образложението не се загрозува стабилноста на финансискиот систем во земјата,
- 4) датумот од кога банката е должна да ја применува стапката на системскиот заштитен слој на капиталот и
- 5) името на земјите, доколку на изложеностите кон клиенти од тие земји се применува системски заштитен слој на капиталот.

(4) По воведувањето на системскиот заштитен слој на капиталот, Народната банка е должна најмалку еднаш на две години да ја разгледа потребата за ревидирање или за укинување на овој заштитен слој на капиталот.

(5) Доколку обврската за одржување на системски заштитен слој на капиталот се однесува на банка кој е подружница на странска банка, Народната банка е должна да го извести надлежниот орган на земјата во која е седиштето на странската банка за воведената обврска, најмалку еден месец пред воведувањето на обврската.

(6) Доколку обврската за одржување на системски заштитен слој на капиталот се однесува на банка која е подружница на банка од земја-членка на Европската унија, Народната банка ги известува Европската комисија и Европскиот одбор за системски ризици.

(7) Народната банка е должна да ја извести Владата на Република Северна Македонија за воведувањето на системски заштитен слој на капиталот, најмалку еден месец пред објавата согласно со ставот (3) на овој член.

#### Член 65-ж

(1) Банката која го исполнува вкупниот износ на заштитни слоеви од членот 65-а од овој закон не смее да врши распределба на резултатот од работењето поврзана со позициите од редовниот основен капитал што би довела до намалување на редовниот основен капитал и неисполнување на вкупниот износ на заштитните слоеви.

(2) Банката која не го исполнува вкупниот износ на заштитни слоеви од членот 65-а од овој закон е должна да пресмета максимален износ за распределба, согласно со методологија пропишана од Советот на Народната банка и за тоа да ја извести Народната банка.

(3) Без да го пресмета максималниот износ за распределба, банката од ставот (2) на овој член не смее да:

1) врши распределба на резултатот од работењето поврзана со позициите од редовниот основен капитал;

2) презема обврска за исплата на варијабилни надоместоци или да исплаќа варијабилни надоместоци ако обврската за плаќање ја презела во времето кога банката не го исполнувала вкупниот износ на заштитни слоеви и

3) врши исплати врз основа на инструментите коишто се дел од додатниот основен капитал.

(4) Банката од ставот (2) на овој член може преку дејствијата од ставот (3) на овој член да го распредели само максималниот износ за распределба согласно со методологијата од ставот (2) на овој член.

(5) Распределбата на резултатот од работењето поврзана со позициите од редовниот основен капитал од ставовите (1) и (3) на овој член се однесува на:

1) исплата на дивиденда во готово;

2) распределба во форма на бонусни акции или на други капитални инструменти коишто се дел од редовниот основен капитал;

3) откуп на сопствени акции или на други капитални инструменти коишто се дел од редовниот основен капитал и

4) отплата на износи уплатени во капитални инструменти коишто се дел од редовниот основен капитал.

(6) Ограничувањата на распределбата пропишани со овој член се применуваат само на плаќањата кои предизвикуваат намалување на редовниот основен капитал или намалување на добивката и само доколку неплаќањето не значи исполнување на услови за воведување стечајна или ликвидациона постапка, согласно со овој закон.

(7) Банката од ставот (2) на овој член е должна да изработи план за зачувување на капиталот и да го достави до Народната банка најдоцна во рок од 10 дена по датумот кога утврдила дека повеќе не го исполнува вкупниот износ на заштитни слоеви на капиталот.

(8) Со методологијата од ставот (2) на овој член, Советот на Народната банка го пропишува и видот на информациите што банката од ставот (2) на овој член ги доставува до Народната банка и содржината на планот за зачувување на капиталот.

(9) Народната банка може да го одбие планот за зачувување на капиталот од ставот (7) на овој член доколку смета дека тој нема да обезбеди доволно капитал за исполнување на вкупниот износ на заштитни слоеви на капиталот.

#### Член 83

(1) Лице со посебни права и одговорности во банка задолжително треба да има соодветно високо образование и познавање на прописите од областа на банкарството и/или финансиите, да ги познава правилата за добро корпоративно управување и да има соодветно искуство кое обезбедува сигурно и стабилно управување со банката.

(2) Лице со посебни права и одговорности во банка не може да биде лице:

1) член на Советот на Народната банка;

2) вработено во Народната банка;

3) укинат со Одлука на Уставен суд на Република Македонија У.бр.182/2007 од 09.07.2008 година;

4) на кое му е изречена прекршочна санкција, или казна забрана за вршење професија, дејност или должност;

- 5) кое не поседува репутација со што може да биде загрозено сигурното и стабилното работење на банката;
- 6) кое не ги почитува одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и/или не ги спроведувало или не ги спроведува и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од гувернерот, со што биле или се загрозени сигурноста и стабилноста на банката;
- 7) член на надзорен одбор, одбор за управување со ризици, одбор за ревизија и управен одбор на друга банка или вработен во друга банка или
- 8) кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во банка или друго правно лице во кое била воведена администрација или над кое е отворена стечајна или ликвидациона постапка, освен доколку недвосмислено, врз основа на расположливите документи и податоци се утврди дека лицето не придонело за настанување на условите за воведување на администрација, стечајна или ликвидациона постапка или функцијата ја вршело непосредно пред или по настанување на причините кои довеле до воведување на администрација, отворање на стечај или спроведување на ликвидациона постапка.
- (3) За лице кое не поседува репутација ќе се смета и лице кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата.
- (4) За член на управен одбор на банка ќе се смета дека не поседува репутација и кога има соработник во однос на кој постојат околностите од ставот (3) на овој член.
- (5) Член на управен одбор на банка може во исто време да биде и член на најмногу два органи на надзор односно неизвршен член на одбор на директори во најмногу две небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции.
- (6) Член на надзорен одбор на банка може во исто време да биде и:
- член на еден орган на управување и на еден орган на надзор, односно да извршува една функција на извршен и една функција на неизвршен член на одбор на директори во небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции или
  - член на три органи на надзор, односно да извршува три функции на неизвршен член на одбор на директори на небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции.
- (7) Член на управен одбор на банка не може да биде и лице кое е управител, член на управен одбор или извршен член на одбор на директори во кое било домашно или странско трговско друштво.
- (8) Ограничувањата од ставот (2) точка 7) и ставовите (5), (6) и (7) на овој член, не се однесуваат на членство во:
- 1) органи на непрофитни организации на волонтерска основа, без надоместок и
  - 2) во органи на трговски друштва кои припаѓаат на иста банкарска група во Република Северна Македонија или во странство.
- (9) Во случаите кога банката, како дел од банкарска група, спроведува политики на групата, членовите на надзорниот и/или управниот одбор треба да обезбедат тие политики да се соодветни за банката и се во согласност со законите на Република Северна Македонија и стандардите на Народната банка.
- (10) Банката мора да обезбеди мнозинството од членовите на надзорниот и управниот одбор да се достапни на барање на Народната банка.

#### Член 86

- (1) Собранието на банката ги врши следниве работи:
- 1) го усвојува статутот и измените и дополнувањата на статутот на банката;
  - 2) ги разгледува и усвојува годишниот извештај за работење на банката заедно со писменото мислење по истиот изготвено од страна на надзорниот одбор;
  - 3) го разгледува и усвојува извештајот на друштвото за ревизија и писменото мислење по истиот изготвено од страна на надзорниот одбор;
  - 4) ја усвојува годишната сметка и финансиските извештаи на банката;
  - 5) одлучува за употреба и распоредување на остварената добивка, или за покривање на загубите;

- 6) одлучува за нова емисија на акции на банката;
  - 7) одлучува за статусни промени и за престанок на работење на банката;
  - 8) ги именува и разрешува членовите на надзорниот одбор;
  - 9) избира друштво за ревизија и одлучува по предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија и
  - 10) одлучува и за други прашања од значење за работењето на банката предвидени со статутот на банката.
- (2) Собранието на банката не може да именува член на надзорен одбор на банка без претходна согласност од гувернерот.

#### Член 89

- (1) Надзорниот одбор врши надзор на работењето на управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиски активности и го надгледува нивното спроведување.
- (2) Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење и управување и стабилност на банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народната банка.
- (3) Надзорниот одбор ги врши и следниве работи:
  - 1) ја усвојува деловната политика и развојниот план на банката;
  - 2) именува и разрешува членови на управниот одбор на банката;
  - 3) именува и разрешува членови на одборот за управување со ризици;
  - 4) именува и разрешува членови на одборот за ревизија;
  - 5) го усвојува финансискиот план на банката;
  - 6) организира служба за внатрешна ревизија;
  - 7) го одобрува годишниот план на службата за внатрешна ревизија;
  - 8) ја усвојува политиката за сигурност на информативниот систем;
  - 9) ги усвојува политиките за управување со ризици на банката;
  - 10) усвојува политика за избегнување судир на интересите со која се идентификуваат можните судири на интереси и мерките и активностите за нивно спречување;
  - 11) усвојува политика за наградување, во согласност со деловната политика, развојниот план, финансискиот план и политиката за избегнување судир на интересите на банката;
  - 12) донесува и спроведува политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и управниот одбор;
  - 13) ги разгледува извештаите за работењето на управниот одбор на банката;
  - 14) ги разгледува извештаите на одборот за управување со ризици;
  - 15) ги разгледува извештаите на одборот за ревизија;
  - 16) ги разгледува извештаите на службата за внатрешна ревизија;
  - 17) ги разгледува извештаите на лицето/службата за контрола на усогласеноста на работењето на банката со прописите;
  - 18) ја одобрува годишната сметка и финансиските извештаи на банката;
  - 19) одобрува изложеност спрема лице од над 20% од сопствените средства на банката, со исклучок на изложеност врз основа на купување на хартии од вредност издадени од Народната банка и Република Северна Македонија;
  - 20) одобрува трансакции со поврзани лица со банката во износ од над 6.000.000 денари;
  - 21) го одобрува стекнувањето на капитални делови и купувањето на хартии од вредност, поголеми од 5% од сопствените средства на банката, освен купување на хартии од вредност издадени од Народната банка и Република Северна Македонија;
  - 22) го одобрува предлогот на одборот за ревизија за назначување на друштво за ревизија, или предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија и е одговорен за обезбедување на соодветна ревизија;
  - 23) ја усвојува политиката за вршење на внатрешна ревизија;
  - 24) ги разгледува извештаите на супервизијата, други извештаи доставени од Народната банка, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и предлага,

односно презема мерки и активности за надминување на утврдените неусогласености и слабости во работењето на банката;

25) го одобрува годишниот извештај за работењето на банката и доставува писмено мислење по истиот до собранието на банката;

26) го разгледува извештајот на друштвото за ревизија и доставува писмено мислење по истиот до собранието на акционери;

27) го усвојува кодексот за корпоративно управување со кој се уредуваат правилата за управување и за надзор на банката и

28) го усвојува етичкиот кодекс на банката.

(4) Надзорниот одбор најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го известува собранието на банката.

(5) Надзорниот одбор на банката не може да именува член на управен одбор на банката без претходна согласност од гувернерот, освен во случаите од членот 92 став (5) на овој закон.

#### Член 94

(1) Управниот одбор на банката е одговорен за:

1) обезбедување услови за работење на банката во согласност со прописите;

2) управување и следење на ризиците на кои е изложена банката во работењето;

3) постигнување и одржување на адекватно ниво на сопствени средства;

4) функционирање на системот на внатрешна контрола во сите области на работење на банката;

5) непречено работење на службата за внатрешна ревизија на банката, односно осигурува дека службата за внатрешна ревизија има пристап до документацијата и до вработените во банката со цел за непречено спроведување на нејзините активности;

6) непречено работење на лицето, односно службата од членот 99 на овој закон, односно осигурува дека лицето, односно службата има пристап до документацијата и до вработените во банката со цел непречено спроведување на овластувањата;

7) донесување и спроведување политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на лица со посебни права и одговорности, освен за членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и управниот одбор;

8) водење на трговските и другите книги и деловната документација на банката, изработка на финансиски и други извештаи во согласност со прописите за сметководство и сметководствените стандарди;

9) навремено и точно финансиско известување;

10) редовност и точност на извештаите што се доставуваат до Народната банка во согласност со закон и прописите донесени врз основа на закон и

11) спроведување на мерките изречени од страна на гувернерот спрема банката.

(2) Управниот одбор на банката за својата работа одговара пред надзорниот одбор.

(3) Управниот одбор го известува надзорниот одбор за своето работење најмалку еднаш квартално.

(4) Управниот одбор е должен веднаш да го извести надзорниот одбор за:

1) влошена ликвидност или солвентност на банката;

2) постоење основ за укинување на дозволата за основање и работење или за забрана за извршување на одредена финансиска активност, согласно со закон;

3) намалување на сопствените средства под пропишаното ниво во согласност со овој закон;

4) наодите на супервизијата и надзорот на Народната банка и

5) наодите на Управата за јавни приходи и други контролни органи.

(5) За случаите од ставот (4) точки 1, 2 и 3 на овој член надзорниот одбор на банката е должен веднаш да ја извести Народната банка.

(6) За наодот од ставот (4) точка 5 на овој член надзорниот одбор на банката е должен веднаш да ја извести Народната банка, доколку наодите имаат значително влијание врз финансиската состојба на банката.

(7) Член на управен одбор е должен веднаш да го извести надзорниот одбор ако тој или со него поврзани лица стекнат контрола во друго правно лице.

#### Член 105

(1) Банката е должна да определи друштво за ревизија за што ја известува Народната банка во рок од 15 дена од денот кога го определила.

(2) Гувернерот нема да го прифати друштвото за ревизија од ставот (1) на овој член доколку друштвото за ревизија:

1) има помалку од три години искуство во вршење на ревизии;

2) е поврзано лице со банката;

3) во последните две години давало консултантски услуги на банката;

4) во последните три години било под мерки изречени од страна на Институтот на овластени ревизори и

5) има несоодветна експертиза или не постапува согласно со ревизорските стандарди.

(3) Доколку гувернерот не го прифати друштвото за ревизија за тоа ја известува банката во рок од 15 дена од добивањето на известувањето од ставот (1) на овој член и бара од банката да определи друго друштво за ревизија.

(4) Банката е должна да определи друго друштво за ревизија во рок од 45 дена по добивањето на известувањето од ставот (3) на овој член.

(5) Исто друштво за ревизија може да изврши најмногу пет последователни ревизии на годишните финансиски извештаи на една банка.

#### Член 107

(1) Друштвото за ревизија е должно веднаш писмено да го извести гувернерот, доколку во текот на ревизијата утврди дека:

1) солвентноста или ликвидноста на банката е загрозна;

2) банката е несолвентна или неликвидна;

3) банката работела и/или работи спротивно на прописите и/или е исполнет услов за укинување на дозволата за основање и работење на банка, согласно со членот 154 од овој закон и

4) постојат значителни отстапувања и слабости во функционирањето на системите на внатрешна контрола во процесот на финансиско известување.

(2) Друштвото за ревизија е должно веднаш, во писмена форма, да го извести гувернерот доколку, врз основа на извршената ревизија на правно лице кое со банката има блиски врски, утврди дека:

1) лицето има проблеми со ликвидноста или солвентноста и

2) лицето работело или работи спротивно на прописите.

(3) Гувернерот го известува министерот за финансии за случаите од ставот (1) точки 1 и 2 на овој член во рок од три дена од денот кога е добиено известувањето.

#### Член 108

(1) Друштвото за ревизија е должно извештајот за извршената ревизија на годишните финансиски извештаи истовремено да ги достави до надзорниот одбор, Народната банка и Министерството за финансии и тоа најдоцна до 30 април во тековната година за претходната календарска година. Друштвото за ревизија е должно, заедно со извештајот за извршената ревизија на годишните финансиски извештаи, до надзорниот одбор и до Народната банка да го достави и извештајот за извршената ревизија на работењето на банката.

(2) Народната банка може од друштвото за ревизија да побара дополнителни објаснувања и податоци во врска со извршената ревизија.

(3) Друштвото за ревизија е должно на барање на Народната банка да и ги направи достапни работните материјали од ревизијата на банка.

(4) Гувернерот нема да ги прифати извештајот за извршената ревизија на годишните финансиски извештаи и извештајот за извршената ревизија на работењето на банката ако утврди дека не се темелат врз објективни факти за финансиската состојба во банката, доколку не се изработени во согласност со членот 106 од овој закон и/или друштвото за ревизија при вршење на ревизијата не постапувало согласно со пропишаните стандарди и процедури.

(5) Доколку гувернерот не ги прифати извештаите од ставот (1) на овој член за извршената ревизија, за тоа ги известува банката, Министерството за финансии и Институтот за овластени ревизори во рок од 45 дена од добивањето на извештајот.

(6) Во случаите од ставот (4) на овој член гувернерот бара од банката да назначи друго друштво за ревизија кое ќе изготви нов извештај.

(7) Сите трошоци настанати во врска со назначување на друго друштво за ревизија согласно со ставот (6) на овој член ги поднесува банката.

#### Член 109

Во случаите од членот 105 став (2) или членот 108 став (4) од овој закон, гувернерот во следните три години нема да прифати извештај за извршена ревизија изготвен од тоа друштво за ревизија.

#### Член 112

(1) Лицата со посебни права и одговорности, акционерите и вработените во банката кои имаат пристап до документите, податоците и информациите на овој закон, како и лицата кои преку давање услуги на банката имаат пристап до документите, податоците и информациите од членот 111 на овој закон се обврзани да ги чуваат, можат да ги користат исклучиво за целите за кои се добиени и не смеат да ги откријат на трети лица.

(2) Обврската од ставот (1) на овој член не се однесува во следниве случаи, ако:

1) со закон е пропишано објавување на податоците и информациите и

2) лицето дало писмена согласност за откривање на податоците.

(3) За лицата со посебни права и одговорности и вработените во банката обврската од ставот (1) на овој член не се однесува и во следниве случаи:

1) по писмено барање на јавното обвинителство или надлежен суд за водење на постапки кои се во рамките на неговите надлежности;

2) за потребите на Народната банка или на друг супервизорски орган овластен со закон;

2-а) ако податоците за приливи на средства на сметки на физички лица се соопштуваат на Управата за јавни приходи, во согласност со закон;

3) по писмено барање на Управата за јавни приходи за водење на постапки кои се во рамките на нејзините надлежности, во согласност со закон;

4) ако податоците се соопштуваат на Управата за финансиско разузнавање, во согласност со закон;

5) ако податоците се соопштуваат на Управа за Финансиската полиција, во согласност со закон;

5-а) на барање на Државната комисија за спречување на корупцијата, во рамките на извршувањето на нејзините надлежности, во согласност со закон;

6) на писмено барање на Државниот девизен инспекторат за контрола на девизното работење;

6-а) на писмено барање на Царинската управа за водење на постапки кои се во рамките на нејзината надлежност, во согласност со закон;

7) на писмено барање на Фондот за осигурување на депозити, во согласност со закон;

8) на писмено барање на Агенцијата за управување со одземен имот, во согласност со закон;

9) на писмено барање на нотар во рамките на водењето оставинска постапка, согласно со закон;

10) ако податоците се соопштуваат за потребите на функционирање на Кредитниот регистар на Народната банка и до кредитно биро, во согласност со закон;

11) податоците се соопштуваат за потребите на управување со кредитниот ризик на други членки на банкарска група или на банкарска група чие матично лице е со седиште надвор од Република Северна Македонија, а чија членка е банката

12) по писмено барање на лицата овластени за извршување во согласност со закон и

13) ако податоците се даваат на Министерството за труд и социјална политика, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија и Фондот за здравствено осигурување на Македонија, за потребите на вршење на работите од нивните надлежности и во согласност со прописите за заштита на личните податоци, само доколку банка склучи меморандум за соработка со овие институции, со кој се регулира начинот на достапност на податоците од членот 111 на овој закон.

(4) Лицата кои согласно со ставот (3) од овој член дошле до документите, податоците и информациите од членот 111 на овој закон се обврзани да ги чуваат, можат да ги користат исклучиво за целите за кои се добиени и не смеат да ги откријат на трети лица, освен во случаи и во постапка утврдена со овој или друг закон.

(5) Обврската од ставовите (1) и (4) на овој член продолжува и по престанокот на работниот однос, односно по престанокот на основот и статусот врз основа на кој е остварен пристап до податоците кои се сметаат за банкарска тајна.

#### Член 118

(1) Народната банка врши консолидирана супервизија на банкарска група, врз основа на консолидираните извештаи на групата.

(2) За исполнување на обврските кои произлегуваат од целите на консолидираната супервизија, во смисла на овој закон, одговорна е банката со седиште во Република Северна Македонија која е матично лице на банкарска група.

(3) По исклучок на ставот (2) од овој член, кога матично лице на банкарската група е финансиско холдинг друштво со седиште во Република Северна Македонија, за исполнување на обврските кои произлегуваат од целите на консолидираната супервизија во смисла на овој закон, одговорна е банката со седиште во Република Северна Македонија која е подредено лице на тоа финансиско холдинг друштво.

(4) Банката од ставовите (2) и (3) на овој член се смета за банка која е предмет на консолидирана супервизија.

(5) Во случај кога финансиско холдинг друштво со седиште во Република Северна Македонија контролира две или повеќе банки со седиште во Република Северна Македонија кои не се меѓусебно поврзани преку контрола или учество, за банка која е предмет на консолидирана супервизија се смета банката со најголем износ на активата. Ако износот на активата на банките е еднаков, за банка која е предмет на консолидирана супервизија се смета банката која прва добила дозвола за основање и работење од гувернерот.

(6) Другите правни лица од банкарската група кои се подредени лица во банкарската група, можат да бидат со седиште во и надвор од Република Северна Македонија.

(7) Членовите на органите на управување на финансиското холдинг друштво од ставовите (3) и (5) на овој член мора да ги исполнуваат условите за членови на управен одбор пропишани со овој закон.

#### Член 123

На барање на гувернерот банката, која е предмет на консолидирана супервизија, е должна да изврши консолидација и на одделни позиции или активности во рамките на банкарската група, доколку е тоа потребно за целосно и објективно прикажување на финансиската состојба и резултатите од работењето на групата како целина или на одделните банки во групата.

#### Член 125

(1) Во случаите кога не постои банкарска група, гувернерот може да побара од банка која е подредена на друго правно лице, да изврши целосна консолидација или консолидација на



одделни позиции или активности, доколку тоа е потребно за целосно и објективно прикажување на финансиската состојба и резултатите од работењето на банката.

(2) Гувернерот може да побара од банка која е матично лице на друго правно лице кое не е банка или финансиско холдинг друштво, да изврши целосна консолидација или консолидација на одделни позиции или активности на лицата од групата, без разлика на нивната дејност, доколку тоа е потребно за целосно и објективно прикажување на финансиската состојба и резултатите од работењето на банката.

(3) Банката од ставовите (1) и (2) на овој член е должна, заради идентификување, мерење, следење и контрола на трансакциите со матичното лице, неговите подружници и/ или подружниците на банката, да воспостави и одржува адекватен систем за управување со ризици, внатрешна контрола и известување и сметководство.

(4) Правните лица од ставовите (1) и (2) на овој член се должни до банката од ставовите (1) и (2) на овој член да ги достават сите податоци и информации потребни за целите на консолидирана супервизија.

(5) Банката е должна веднаш да ја извести Народната банка, доколку правните лица од ставовите (1) и (2) на овој член не и ги достават потребните податоци и информации од ставот (4) на овој член.

(6) Банката е должна веднаш да ја извести Народната банка за секоја значителна трансакција со лицата од ставовите (1) и (2) на овој член.

#### Член 126

(1) Банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна веднаш да ја извести Народната банка за:

1) сите промени кои се од значење за одредување на постоење банкарска група, согласно со одредбите од овој закон и

2) сите промени во секое правно лице или во односите меѓу одделни лица во групата кои се од значење за целите на консолидираната супервизија.

(2) За потребите на консолидираната супервизија, гувернерот може да побара од банката која е предмет на консолидирана супервизија, финансиското холдинг друштво или подредените лица, да достават и други податоци и информации.

(3) Гувернерот може да забрани вршење трансакции на банката која е предмет на консолидирана супервизија и/или банката која е подредено лице во банкарската група со одделни лица во групата или лица поврзани со нив, доколку утврди дека тие трансакции можат да ја доведат во сериозна опасност сигурноста и стабилноста на банката.

#### Член 131

(1) Гувернерот презема мерки и определува рокови за нивно спроведување, доколку банката, банкарската група, акционерите или органите на банката не ги почитуваат прописите со кои е уредено работењето на банките или нивните интерни процедури, или доколку е тоа потребно заради одржување на сигурноста и стабилноста на банката или на банкарскиот систем во целина.

(2) Мерки што ги презема гувернерот се:

1) редовни мерки;

2) дополнителни мерки;

3) воведување администрација;

4) повлекување на согласност и

5) одземање на дозвола.

(3) При одлучување за мерките што ќе ги преземе, гувернерот се раководи од следново:

1) видот и сериозноста на незаконитоста и/или неправилноста;

2) влијанието или потенцијалното влијание на мерката врз банката или врз нејзините депоненти во насока на спречување на натамошно влошување на состојбата во банката;

3) потребата за одржување на сигурноста и стабилноста на банката или на банкарскиот систем во целина;

4) дали незаконитоста, односно неправилноста била намерна и/или се повторува и

5) подготвеноста на органите на банката за отстранување на констатираните незаконитости и неправилности.

#### Член 132

(1) Гувернерот презема редовни мерки при утврдени незаконитости и/или неправилности во работењето на банката или банкарската група и тоа особено, но не исклучиво ако:

- 1) системот на управување, информативниот систем, системот на внатрешна контрола и интерните политики и процедури, не се во согласност со прописите или не се почитуваат;
- 2) сметководствените политики, процедури и пракса не се во согласност со прописите за сметководство;
- 3) не се почитуваат обврската и роковите за доставување на податоци, информации и извештаи до Народната банка и за јавно објавување;
- 4) не е обезбедена соодветна ревизија;
- 5) не се постапува или се постапува спротивно на супервизорските стандарди;
- 6) нема адекватно ниво на сопствени средства и/или адекватно ниво на заштитни слоеви на капиталот и
- 7) не се почитуваат обврските за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член и доколку истите не ја доведуваат во сериозна опасност сигурноста и стабилноста на банката, гувернерот презема една или повеќе од следниве мерки:

- 1) на банката да и издаде препорака со рокови за: стручно усовршување на вработените и лицата со посебни права и одговорности или вработување на соодветен кадар, промени во организационата структура на банката, изготвување на нови политики и процедури во одредени области и изготвување и спроведување на акционен план за надминување на незаконитостите и неправилностите и усогласување со прописите;
- 2) на банката да и издаде писмено предупредување;
- 3) со мнозинството членови на надзорниот и/или со членовите на управниот одбор на банката да склучи меморандум со рокови за отстранување на неправилностите, усогласување со прописите, постигнување и одржување построги супервизорски стандарди од стандардите утврдени во членовите 68, 71, 72, 73, 74, 78, 79 и 81 од овој закон, постигнување и одржување повисок износ на сопствени средства и/или повисока стапка на адекватност на капиталот или постигнување и одржување на адекватен износ на заштитни слоеви на капиталот, поединечно и вкупно и
- 4) да и наложи на банката дополнителна обврска за доставување на вонредни податоци и извештаи во период, вид, обем и интервали утврдени од гувернерот.

(3) Во рок од пет дена од истекот на роковите од ставот (2) точки 1, 2 и 3 на овој член, банката е должна до Народната банка да достави извештај за преземените активности и документиран доказ дека се усогласила со прописите.

#### Член 133

(1) Гувернерот презема дополнителни мерки спрема банка или акционер на банка, особено кога:

- 1) ќе оцени дека постои опасност за одржување или за нарушување на сигурноста и стабилноста на банката или на банкарскиот систем во целина;
- 2) не ги спроведува навремено мерките од членот 132 став (2) на овој закон;
- 3) ги повторува неправилностите од членот 132 став (1) на овој закон за кои е изречена мерка или прекршочна санкција;
- 4) банката извршува активности за кои нема дозвола или согласност;
- 5) банката извршува активности преку филијала во странство без дозвола од гувернерот;
- 6) банката повеќе не ги исполнува условите врз основа на кои е издадена дозволата за основање и работење, односно согласноста за вршење на финансиски активности;

- 7) стапката на адекватност на капиталот и/или сопствените средства и/или заштитните слоеви на капиталот се под пропишаните во согласност со овој закон;
- 8) нема издвоено потребно ниво на посебни резерви, односно не е извршена соодветна исправка на вредноста на активата на банката;
- 9) постојано или значително ги прекршува супервизорските стандарди;
- 10) зачестено не ја исполнува обврската за навремено доставување податоци, информации и извештаи до Народната банка и други институции утврдени со закон;
- 11) ја попречува Народната банка во извршувањето на супервизијата, консолидираната супервизија и преземањето мерки;
- 12) го попречува друштвото за ревизија во извршувањето на ревизијата;
- 13) акционер не добил согласност од гувернерот за стекнување на акции и
- 14) постоењето блиски врски на банката, на лицата во кои банката има капитален дел или на другите членови на групата на која и припаѓа банката со други лица го попречува извршувањето супервизија и консолидирана супервизија или спроведувањето на мерките преземени во согласност со овој закон.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член гувернерот со решение презема една или повеќе од следниве мерки:

- 1) овластува лица за непосредно следење на работата на банката;
- 2) на банката и/или акционерот наложува да:
  - ги ревидира интерните процедури и политика,
  - ги намали трошоците на работење,
  - достигне соодветно ниво на резерви,
  - смени лице со посебни права и одговорности,
  - изврши дополнителна ревизија од страна на друштво за ревизија, различно од друштвото за ревизија ангажирано од банката, во обем и под услови дефинирани од гувернерот и на трошок на банката,
  - постигне и одржува повисок износ на сопствени средства и/или повисока стапка на адекватност на капиталот од пропишаните во согласност со овој закон, вклучувајќи и зголемување на сопствените средства преку распределба на добивката на крајот на годината,
  - постигне и одржува построги супервизорски стандарди од стандардите утврдени во членовите 68, 71, 72, 73, 74, 78, 79 и 81 од овој закон,
  - изврши продажба на капитални делови во други правни лица,
  - подготви и спроведе план за подобрување на состојбата на банката, доколку банката е поткапитализирана и
  - ја докапитализира банката и
- 3) забранува, ограничува или наложува посебни услови за:
  - исплата на дивиденда или друг надоместок што го плаќа банката за инструменти коишто се дел од нејзиниот основен капитал,
  - остварување на правата од акции,
  - исплати на членовите на органите на управување,
  - изложување кон поврзани лица, освен ако тие се покриени со залог на хартии од вредност издадени, или гарантирани од страна на Република Северна Македонија или Европската унија, кои се чуваат од страна на независно трето лице - депозитна институција и чијашто пазарна вредност во секое време надминува 125% од износот на кредитот, или друг облик на изложеност,
  - трансакции со други лица од банкарската група или поврзани лица со банката или со други лица,
  - изложување спрема лице за кое согласно со методологијата на Народната банка се врши исправка на вредност или се издвојува посебна резерва од најмалку 20%,
  - пролонгирање на одобрени кредити,
  - вршење на сите или одредени финансиски активности,
  - отворање делови на банка,
  - учество на девизен пазар,
  - стекнување на капитални делови во други правни лица и

- отпочнување со нови финансиски активности.

#### Член 134

(1) Гувернерот може да овласти лице - супервизор од Народната банка кое ќе го следи спроведувањето на мерките од членот 133 став (2) на овој закон.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член има право да врши верификација на налозите за исплата, да присуствува на седниците на надзорниот и управниот одбор без право на глас и да ги добива сите информации и податоци кои се неопходни во врска со спроведувањето на мерките од членот 133 став (2) на овој закон.

#### Член 135

(1) Банката е поткапитализирана доколку сопствените средства или стапката на адекватност на капиталот се под пропишаните со овој закон.

(2) Доколку банката е поткапитализирана или поради искажување загуби од работењето постои опасност банката да стане поткапитализирана, гувернерот со решение го задолжува надзорниот одбор на банката во рок од десет дена да достави план за подобрување на состојбата.

(3) Планот од ставот (2) на овој член содржи детално разработени мерки и активности и рок за достигнување и одржување на сопствени средства и постигнување на стапка на адекватност на капиталот пропишани во согласност со овој закон.

(4) Гувернерот со решение го одобрува или одбива планот од ставот (2) на овој член во рок од десет дена од денот на добивањето на планот.

(5) Доколку планот од ставот (2) на овој член предвидува и зголемување на почетниот капитал, банката е должна во рок од 30 дена од добивање на решението на гувернерот за одобрување на планот да одржи собрание. Доколку собранието донесе одлука за зголемување на почетниот капитал, уплатата мора да се изврши во рок од 90 дена од донесувањето на одлуката.

(6) Во случај гувернерот да го одбие планот од ставот (2) на овој член или собранието на банката да не ја донесе одлуката за зголемување на почетниот капитал, гувернерот донесува решение за воведување администрација или ја одзема дозволата за основање и работење.

#### Член 136

(1) Банката од која е побарано да достави план за подобрување на состојбата без претходна согласност од гувернерот не може да:

1) започне да врши нова финансиска активност;

2) ја зголеми ризично пондерираната актива за повеќе од 5% годишно;

3) врши исплата на дивиденда или било каква исплата во вид на бонуси, дотации и слично на акционерите, лицата со посебни права и одговорности и на вработените во банката и

4) ја зголеми вкупната изложеност на банката.

(2) Покрај ограничувањата од ставот (1) на овој член на банката, која спроведува план за подобрување на состојбата, гувернерот може да и наложи да спроведе која било од мерките од членовите 132 став (2) и 133 став (2) на овој закон.

#### Член 137

(1) За акциите стекнати спротивно со членот 59 од овој закон и акциите за кои е повлечена издадената согласност согласно со членот 153 од овој закон, гувернерот донесува решение со кое утврдува дека на акционерот кој ги стекнал тие акции истите не му носат право на глас и го задолжува да ги отуѓи акциите во определен рок, кој не може да биде подолг од 180 дена, освен во случаите од членот 59 став (2) од овој закон, кога гувернерот може да определи и подолг рок.

(2) Акционерот е должен да ги отуѓи акциите во роковите определени со решението од ставот (1) на овој член.

(3) На акционерот кој нема да ги отуѓи акциите во роковите определени со решението од ставот (1) на овој член, гувернерот со решение му наложува во рок од 10 дена од добивањето на решението да ја овласти Народната банка во негово име да спроведе продажба на акциите.

(4) Акционерот е должен да го даде овластувањето во рокот од ставот (3) на овој член.

(5) За акционерот кој нема да го даде овластувањето во определениот рок, гувернерот донесува решение со кое утврдува дека акциите, покрај правото на глас, не му носат и право на исплата на дивиденда и дека истиот не може да биде или да стане акционер со квалификувано учество во банка.

(6) Гувернерот во рок од осум дена од донесување на решението од ставот (5) на овој член донесува решение за спроведување на продажба на акциите во име на акционерот од ставот (5) на овој член.

(7) Доколку во периодот од донесувањето на решението од ставот (5) на овој член до продажбата на акциите банката им исплати дивиденда на останатите акционери, дивидендата за акционерот од ставот (5) на овој член се распределува во општата резерва на банката.

#### Член 138

(1) Продажбата на акциите од членот 137 став (6) од овој закон ја спроведува лице овластено од гувернерот, по пат на јавна берзанска аукција, согласно со правилата на овластена берза одобрени од Комисијата за хартии од вредност.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член е должно во рок од осум дена од денот на донесувањето на решението од членот 137 став (6) од овој закон да го објави датумот на одржување на една или повеќе јавни берзански аукции во „Службен весник на Република Северна Македонија“, во најмалку два дневни весници и на интернет страницата на Народната банка.

(3) Во објавата од ставовите (2) и (8) на овој член лицето од ставот (1) на овој член ги наведува:

1) почетната цена по која ќе се понудат акциите за продажба на датумот на кој ќе се одржи првата јавна берзанска аукција;

2) датумот/датумите на одржување на една или повеќе јавни берзански аукции;

3) условите потребни за стекнување со својство акционер со квалификувано учество во банка пропишани со овој закон и рок за доставување на барањето со потребната документација за добивање согласност за стекнување со акции, доколку се продаваат акции кои значат квалификувано учество во банка и

4) обврската за поднесување во Народната банка писмена изјава од заинтересираните лица дека ќе ги уплатат средствата за купување на акциите и рок за поднесување на изјавата.

(4) Во случаите кога се продаваат акции кои значат квалификувано учество во банка, на јавната берзанска аукција можат да учествуваат само лица кои добиле претходна согласност од гувернерот за исполнување на условите потребни за стекнување со својство на акционер со квалификувано учество во банка согласно со одредбите од овој закон и кои во Народната банка поднеле писмена изјава дека ќе ги уплатат средствата за купување на акции, а кога се продаваат акции кои не значат квалификувано учество во банката, на јавната берзанска аукција можат да учествуваат само лица кои во Народната банка поднеле писмена изјава дека ќе ги уплатат средствата за купување на акции.

(5) По барањето за издавање на согласност за стекнување акции со квалификувано учество, гувернерот одлучува во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.

(6) Почетната цена на акциите е:

1) просек на официјална дневна просечна цена на акциите во последните три месеци пред денот на донесувањето на решението од членот 137 став (6) од овој закон или

2) книговодствената вредност на акциите, доколку во последните три месеци пред денот на донесувањето на решението од членот 137 став (6) од овој закон немало трансакции со акциите на банката, при што под трансакции со акции не се подразбира блок трансакција и нетрговски пренос на акции.

(7) Доколку во рамките на една објава е предвидено одржување на повеќе јавни берзански аукции, на секоја следна јавна берзанска аукција, акциите се нудат по цена која е за 10% пониска од цената по која биле понудени за продажба на претходната јавна берзанска аукција.

(8) Доколку јавните берзански аукции не се одржат, или доколку по одржувањето и на една или повеќе објавени јавни берзански аукции останат непродадени акции, лицето од ставот (1) на овој член е должно да изврши повторна објава на една или повеќе јавни берзански аукции, во период од најмногу 30 дена од:

- 1) последната одржана јавна берзанска аукција или
- 2) датумот на кој лицето од ставот (1) на овој член ја известило овластената берза дека аукцијата/аукциите не се одржале.

(9) На секоја наредна објава на една или повеќе јавни берзански аукции, почетната цена на акциите е за 10% пониска од:

- 1) цената од последната одржана јавна берзанска аукција или
- 2) почетната цена од првата аукција од претходната објава, доколку јавните берзански аукции од претходната објава не се одржани.

(10) Почетната цена од ставот (9) на овој член не може да биде пониска од 50% од просекот на официјалната дневна просечна цена на акциите утврдена во последните три месеци пред денот на објавата на јавната берзанска аукција. Доколку во последните три месеци пред денот на објавата на јавната берзанска аукција немало трансакции со акциите на банката при што под трансакции со акции не се подразбира блок трансакција и нетрговски пренос на акции, почетната цена од ставот (8) на овој член не може да биде пониска од 50% од книговодствената вредност на акциите.

(11) Истовремено со донесувањето на решението од членот 137 став (6) од овој закон, гувернерот издава решение до Централниот депозитар за хартии од вредност за упис на забрана за располагање со акциите кои се предмет на продажба од страна на нивните сопственици од членот 137 став (6) од овој закон.

(12) Средствата од продажба на акциите, намалени за трошоците за организирање и спроведување на јавната берзанска аукција, му припаѓаат на акционерот од членот 137 став (6) од овој закон.

(13) Лицето од ставот (1) на овој член го потпишува налогот за продажба на акциите на јавната берзанска аукција.

(14) Централниот депозитар за хартии од вредност ја брише забраната од ставот (11) на овој член по добиено известување од страна на гувернерот.

#### Член 139

(1) Гувернерот донесува решение за воведување администрација и именува членови на администрацијата - администратори во банка, ако:

- 1) настанале околности кои можат сериозно да ја загрозат солвентноста на банката;
- 2) банката и/или акционерите одбиваат да ги исполнат или не преземаат соодветни активности за исполнување на дополнителните мерки изречени од страна на гувернерот со што се загрозува ликвидноста и солвентноста на банката;
- 3) надзорниот одбор на банката не поднесе план за подобрување на состојбата во банка;
- 4) Народната банка го одбие планот за подобрување на состојбата во банка;
- 5) банката не го спроведува планот за подобрување на состојбата во банка во предвидените рокови;
- 6) банката не достигне потребно ниво на сопствени средства во рокот даден со планот за подобрување на состојбата во банка и
- 7) стапката на адекватност на капиталот на банката се намали под 50% од пропишаната согласно со овој закон.

(2) Со решението за воведување на администрација во банка се утврдува бројот на администратори, овластувањата на секој од администраторите и времето на траење на администрацијата кое не може да биде подолго од една година од денот на доставувањето на решението до банката во која се воведува администрација, со можност да биде

продолжено за уште шест месеца. Со решението еден од администраторите се овластува да ги потпишува одлуките.

#### Член 140

- (1) Администрацијата се состои од најмногу три администратори.
- (2) За администратор може да биде именувано лице, вклучително и лице вработено во Народната банка, кое ги исполнува условите од овој закон за член на управен одбор на банка и за независен член.
- (3) Администраторите добиваат надомест утврден од страна на гувернерот, а го исплатува банката во која е воведена администрација.
- (4) Администраторот не одговара за штетите спрема трети лица што може да настанат со спроведување на администрацијата во банка, доколку работел во рамките на своите должности и овластувања и не сторил кривично дело.
- (5) Со решението за воведување на администрација во банка, гувернерот може да ги ограничи активностите на банката во платниот промет или за одреден период да ја исклучи од платниот промет.
- (6) Решението за воведување на администрација во банка се објавува во "Службен весник на Република Северна Македонија" и во најмалку еден дневен весник и се доставува за упис во трговскиот регистар.

#### Член 141

- (1) Со денот на доставувањето на решението за воведување на администрација до банката престануваат сите надлежности на надзорниот и управниот одбор на банката и надлежностите на собранието на акционери, освен надлежноста за донесување одлука за зголемување на капиталот и истите преминуваат на администраторите.
- (2) Со денот на доставувањето на решението за воведување на администрација до банката од сметката на банката во која е воведена администрација и која е исклучена од платниот промет смее да се вршат плаќања само по налог потпишан од администраторите.
- (3) Со денот на доставувањето на решението за воведување на администрација до банката решенијата за присилна наплата и другите платни инструменти на товар на сметка на банката која е исклучена од платниот промет, а кои ќе се достават до Народната банка се евидентираат и се враќаат до подносителот во рок од три дена и за истото се известува банката.
- (4) Со денот на доставувањето на решението за воведување на администрација до банката решенијата за присилна наплата и другите платни инструменти на товар на сметки што ги водела банката кај која е воведена администрација и која е исклучена од платниот промет, а кои ќе се достават до банката, се евидентираат и се враќаат до подносителот во рок од три дена.

#### Член 142

- (1) Администраторите при извршувањето на надлежностите утврдени согласно со овој закон имаат пристап и контрола над деловните простории, имотот, трговските книги и другата документација на банката и се должни да го заштитат имотот и документацијата на банката.
- (2) Дотогашните членови на надзорниот одбор, управниот одбор и другите лица со посебни права и одговорности се должни на администраторите да им овозможат пристап во целокупната документација на банката, како и да им ги дадат сите потребни информации и дополнителни извештаи за работењето на банката.
- (3) Доколку администраторите на кој било начин се спречени да влезат во просториите на банката, пристапот во банката ќе се спроведе со помош на Министерството за внатрешни работи.
- (4) Администраторите имаат право да го отстранат секое лице кое ја попречува нивната работа, а кога е тоа потребно можат да побараат помош и од Министерството за внатрешни работи.

(5) Во вршењето на својата работа администраторите се должни да се придржуваат кон законите и другите прописи, како и да работат врз основа на писмените упатства и насоки дадени од страна на гувернерот.

#### Член 143

(1) Администраторите се должни во рок од 21 ден од денот на именувањето да ги утврдат состојбите во банката.

(2) По истекот на рокот од ставот (1) на овој член администраторите до гувернерот доставуваат извештај за состојбата на банката кој содржи:

1) план за рехабилитација на банката или

2) предлог за одземање на дозволата за основање и работење кој може да содржи и план за пренос на средства и обврски на банката во друга банка.

(3) Рокот за доставување на извештајот од ставот (2) на овој член може да биде и пократок ако тоа е утврдено со решението од членот 139 став (1) на овој закон.

(4) Советот на Народната банка подетално ги пропишува условите и постапката за спроведување на планот за рехабилитација и планот за пренос на средства и обврски на банката во друга банка.

#### Член 146

(1) Гувернерот одлучува за извештајот од членот 143 став (2) на овој закон во рок од 15 дена од денот на добивањето.

(2) При одлучувањето од ставот (1) на овој член гувернерот се раководи од потребата за заштита на интересите на доверителите на банката и од реалноста на планот за рехабилитација во периодот на траењето на администрацијата.

(3) Доколку гувернерот го одобри планот за рехабилитација или предлогот за одземање на дозволата за основање и работење кој содржи план за пренос на средства и обврски на банката во друга банка, со решение ги овластува администраторите за преземање на натамошни активности за реализација на плановите.

(4) По одобрување на планот за рехабилитација или планот за пренос на средства и обврски на банката во друга банка, администраторите се должни истиот да го спроведат.

(5) По спроведувањето на планот за пренос на средства и обврски на банката во друга банка, гувернерот донесува решение за одземање на дозволата за основање и работење и за исполнување на условите за отворање на стечајна постапка во банката.

(6) Доколку гувернерот го одбие планот за рехабилитација или го прифати предлогот за одземање на дозволата за основање и работење на банката донесува решение за одземање на дозволата за основање и работење и за исполнување на условите за отворање на стечајна или за спроведување на ликвидациона постапка во банката.

#### Член 147

(1) Доколку, врз основа на планот за рехабилитација, гувернерот утврди дека за постигнување на пропишаната стапка на адекватност на капиталот е потребно зголемување на сопствените средства на банката, ќе донесе решение со кое на администраторите ќе им наложи да свикаат собрание на банката и на нејзините акционери да им предложат донесување на одлука за покривање на загубата на товар на сопствените средства и одлука за зголемување на сопствените средства на банката.

(2) Администраторите се должни во рок од осум дена по добивањето на решението од ставот (1) на овој член, во најмалку три дневни весници, да го објават свикувањето на собранието на банката.

#### Член 148

(1) Ако собранието го одбие предлогот од членот 147 став (1) на овој закон или доколку не успее распишаната емисија на акции согласно со одлуката која собранието на банката ја усвоило врз основа на предлогот од членот 147 став (1) на овој закон, гувернерот може да донесе решение со кое ќе ги овласти администраторите да организираат продажба на



акциите на постојните акционери на банката на инвеститори кои ќе бидат спремни да ја рехабилитираат банката.

(2) Продажбата на акциите на постојните акционери на банката од ставот (1) на овој член на нови инвеститори се врши по пат на јавна берзанска аукција во согласност со овој закон.

(3) Администраторите се должни во рок од 90 дена од денот на донесувањето на решението од ставот (1) на овој член да го објават датумот на одржување на јавната берзанска аукција во "Службен весник на Република Северна Македонија " и во најмалку два дневни весници.

(4) Во рокот од ставот (3) на овој член администраторите се должни да изберат друштво за ревизија кое ќе изврши ревизија на финансиските извештаи на банката и ќе ја утврди книговодствената вредност на акциите. Трошоците за ревизија паѓаат на товар на банката.

(5) Во објавата на јавната берзанска аукција администраторите ја одредуваат почетната цена на акциите која не може да биде пониска од 70% од книговодствената вредност утврдена во ревидираните финансиски извештаи на банката, износот на средства потребни за докапитализација и рокот за нивна уплата, условите потребни за стекнување со својство акционер во банка пропишани со овој закон и рокот во кој до Народната банка се доставува документацијата врз основа на која се докажува исполнувањето на претходно наведените услови.

(6) Налогот за продажба на акциите на јавната берзанска аукција го потпишуваат администраторите.

(7) Истовремено со објавата за продажба на постојните акции, гувернерот издава налог до Централниот депозитар за хартии од вредност за упис на забрана за располагање со акциите на банката од страна на нивните сопственици.

(8) На јавната берзанска аукција можат да учествуваат инвеститори кои:

1) поднеле барање и добиле претходна согласност од гувернерот за исполнување на условите потребни за стекнување со својство на акционер во банка согласно со одредбите од овој закон и

2) во Народната банка поднеле писмена изјава дека ќе ги уплатат средствата за докапитализација на банката во рокот определен во објавата од ставот (5) на овој член.

(9) Ако на јавната берзанска аукција никој не ја прифати почетната цена, на следната јавна берзанска аукција акциите ќе се понудат по цена која е за 10% пониска од почетната и ќе се продолжи со намалување на продажната цена за уште 10% сè додека еден или повеќе инвеститори не изјават спремност за купување на понудените акции. Намалувањето не може да биде под 50% од почетната цена.

(10) По барањето за издавање согласност од ставот (8) точка 1 на овој член гувернерот одлучува во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето.

(11) Средствата од продажбата на акциите намалени за трошоците за организирање и спроведување на јавната берзанска аукција им припаѓаат на акционерите на банката.

(12) Централниот депозитар за хартии од вредност ќе ја укине забраната од ставот (7) на овој член кога гувернерот ќе го извести дека јавната берзанска аукција завршила дека новите инвеститори ги исполниле преземените обврски спрема поранешните акционери и извршиле докапитализација на банката, доколку таква обврска постои.

#### Член 150

(1) Доколку гувернерот процени дека е исполнет планот за рехабилитација и дека финансиската состојба на банката се подобрила така што банката ги достигнала потребниот износ на сопствени средства и стапка на адекватност на капиталот определени во согласност со овој закон, како и дека банката е способна да ги исполнува пристигнатите обврски, ќе им наложи на администраторите да свикаат собрание на банката.

(2) На собранието на банката акционерите предлагаат лица за членови на надзорниот одбор на банката и до Народната банка поднесуваат барање за добивање претходна согласност за нивно именување. По добивање на претходна согласност од гувернерот, надзорниот одбор поднесува барање до Народната банка за добивање претходна согласност за именување на членови на управниот одбор на банката. Со денот на уписот

на членовите на управниот одбор во трговскиот регистар, престануваат администрацијата и овластувањата на администраторите.

#### Член 151

Ако гувернерот оцени дека во текот на траењето на администрацијата не дошло до подобрување на финансиската состојба на банката во смисла на членот 150 став (1) од овој закон, донесува решение за одземање на дозволата за основање и работа и за отворање на стечајна постапка или за спроведување на ликвидациона постапка во банката.

#### Член 152

- (1) Функцијата на администраторот му престанува:
  - 1) по истекот на периодот за кој е именуван;
  - 2) во случај на негова оставка;
  - 3) во случај на смрт;
  - 4) во случај на негово отповикување и
  - 5) во случај на прекинување на администрацијата.
- (2) Гувернерот донесува решение за отповикување на член на администрација:
  - 1) ако членот не го спроведува планот за рехабилитација на банката;
  - 2) во случај на долготрајна тешка болест која го спречува во извршувањето на обврските;
  - 3) ако ја изгубил деловната способност;
  - 4) кога од страна на судот му е изречена забрана за вршење на професија, дејност или должност и
  - 4-а) кое за кривичните дела против имотот, кривичните дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството, кривичните дела против службената должност, како и кривичните дела фалсификување исправа, посебни случаи на фалсификување исправи, компјутерски фалсификат, употреба на исправа со неистинитата содржина и надриписарство од Кривичниот законик е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата;
  - 5) укинат со Одлука на Уставен суд на Република Македонија У.бр.182/2007 од 09.07.2008 година;
- (3) Против решението од ставот (2) на овој член незадоволната страна може да бара заштита пред надлежниот суд.

#### Член 153

Гувернерот ја повлекува согласноста за стекнување акции во банка, согласноста за именување член на надзорен или управен одбор и за вршење на финансиски активности за кои е потребна посебна согласност, ако:

- 1) согласноста е прибавена врз основа на неистинити податоци;
- 2) во периодот по издавањето на согласноста добие документиран доказ дека повеќе не се исполнува кој било од условите од членовите 13, 18, 58, 59, 83, 88 и 92 на овој закон;
- 3) член на надзорниот и/или управниот одбор не ја спроведува деловната политика на банката;
- 4) член на надзорниот и/или управниот одбор не ги почитува одредбите од овој закон, со што ја загрозува сигурноста и стабилноста на банката и нејзините доверители и
- 5) член на надзорниот и/или управниот одбор ги пречекорил надлежностите утврдени со овој закон.

#### Член 154

- (1) Гувернерот со решение ја укинува дозволата за основање и работење на банката или дозволата за статусни промени, ако утврди дека:
  - 1) дозволата е прибавена врз основа на неистинити податоци;

- 2) банката не го усвои статутот во рок од 30 дена од добивањето на решението од членот 20 став (5) на овој закон, односно не донесе одлука за статусни промени во рок од 45 дена од добивањето на решението од членот 22 став (3) на овој закон;
- 3) банката не поднела пријава за упис во трговскиот регистар во пропишаниот рок;
- 4) банката не започнала со работа во рок од 90 дена од издавањето на дозволата за основање и работење;
- 5) банката врши финансиски активности за кои не добила дозвола, односно согласност од гувернерот;
- 6) банката не ги исполнува техничките, организациските, кадровските или други услови за извршување на банкарските активности во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон;
- 7) банката не извршува банкарски активности подолго од шест месеца;
- 8) со правосилна одлука на надлежен орган е утврдено дека банката е вклучена во перење пари или во други кривични дела;
- 9) се исполнети условите за воведување на стечајна или ликвидациона постапка во банката, во согласност со овој закон;
- 10) заради покривање на загуби почетниот капитал на банката се намалил под нивото определено во членот 14 став (1) од овој закон, а банката истовремено со одлуката за намалување не донела и одлука за зголемување на почетниот капитал или во рок од 90 дена од донесувањето на одлуката почетниот капитал не е запишан и уплатен;
- 11) се оневозможува извршувањето на ефективна супервизија од страна на Народната банка;
- 12) банката не ги спроведува или постапува спротивно на мерките изречени од страна на Народната банка;
- 13) бројот на членовите на надзорниот и/или управниот одбор се намалил под законскиот минимум, а банката подолго од 60 дена од престанокот на мандатот не поднела барање за добивање претходна согласност за именување член на надзорен, односно на управен одбор и
- 14) бројот на членовите на надзорниот и/или управниот одбор се намалил под законскиот минимум, а банката подолго од шест месеци не добила согласност за член на управен одбор или на надзорен одбор поради тоа што не предложила лице кое ги исполнува условите од овој закон.

(2) Гувернерот донесува решение за укинување на дозвола за основање и работење на банка и во случаите од членовите 146 ставови (5) и (6) и 151 на овој закон.

(3) Од денот на донесувањето на решението за укинување на дозволата за основање и работење од ставот (1) на овој член, до денот на правосилноста на решението на судот со кое се отвора стечајна постапка кај банката, односно до денот на уписот на ликвидаторите во трговскиот регистар, банката се исклучува од платниот промет и престанува со извршување на сите активности, освен наплата на побарувањата.

#### Член 157

(1) Решение за исполнување на условите за отворање на стечајна постапка во банка донесува гувернерот.

(2) Гувернерот го донесува решението од ставот (1) на овој член во случаите утврдени во ставот (4) од овој член по службена должност, на предлог на доверителите и на предлог на банката.

(3) По предлогот на доверителите и на банката од ставот (2) на овој член гувернерот одлучува во рок од 15 дена од поднесувањето на предлогот.

(4) Услови за воведување на стечајна постапка во банка постојат кога:

1) банката е несолвентна;

2) врз основа на извештајот на администраторот, или во текот на спроведувањето на планот за рехабилитација се утврди дека банката е несолвентна или

3) во постапката на ликвидација на банката се утврди дека нејзиниот имот не е доволен за исплата на сите побарувања на нејзините доверители.

(5) Банката е несолвентна кога:

- 1) стапката на адекватноста на капиталот е пониска од една четвртина од пропишаната во членот 65 од овој закон или
  - 2) е неспособна да ги плаќа пристигнатите обврски непрекинато подолго од десет дена.
- (6) Одредбите од ставот (4) точка 1 на овој член не се применуваат кога за време на администрација банката е исклучена од платен промет.
- (7) Предлог за отворање на стечајна постапка на банка до надлежен суд може да поднесе само гувернерот, во согласност со овој закон. Предлог за отворање на стечајна постапка на банка до надлежниот суд се поднесува првиот работен ден од денот на донесувањето на решението за исполнување на условите за отворање на стечајна постапка во банка. Кон предлогот за отворање на стечајна постапка на банка до надлежниот суд задолжително се приложува и решението на гувернерот за исполнување на условите за отворање на стечајна постапка во банка.
- (8) Судот донесува решение по предлогот за отворање стечајна постапка на банка најдоцна во рок од три работни дена од приемот на предлогот од ставот (7) на овој член без спроведување на претходна постапка.
- (9) На стечајна постапка на банка соодветно се применуваат одредбите од Законот за стечај, доколку поинаку не е определено со овој закон.

#### Член 158

- (1) Со денот на донесувањето на решението за исполнување на условите за отворање стечајна постапка од страна на гувернерот, па се до правосилноста на решението на судот со кое се отвора стечајна постапка кај банка, заради зачувување на имотот на банката, гувернерот донесува решение за именување на најмалку еден овластен работник во банката.
- (2) Правата и должностите на овластениот работник од ставот (1) на овој член се утврдуваат со решението за именување.

#### Член 160

- (1) За стечаен управник на банка може да биде именувано лице кое ги исполнува условите предвидени во Законот за стечај и кое согласно со одредбите од овој закон ги исполнува условите за член на управен одбор на банка.
- (2) Ако во текот на стечајната постапка се појават услови за разрешување на стечајниот управник, судот за именување на новиот стечаен управник е должен да обезбеди мислење од гувернерот. Гувернерот е должен да го достави мислењето во рок од три дена од добивањето на барањето од судот.

#### Член 165

- (1) Во стечајна постапка над банка не се применуваат одредбите на Законот за стечај со кои се уредува постапката за реорганизација и личното управување.
- (2) На правните дејствија кои се преземени во текот на траењето на администрацијата не се применуваат одредбите од Законот за стечај кои се однесуваат на побивање на правни дејствија, освен доколку со правосилна судска одлука се утврди дека со истите е сторено кривично дело.
- (3) Правата стекнати од договор за кредит во крајна инстанца одобрен согласно со одредбите од Законот за Народната банка на Република Северна Македонија, имаат правно дејство и по отворањето на стечајната постапка, не влегуваат во стечајна маса и Народната банка има право на издвоено намирување.
- (4) Одредбите од Законот за стечај кои се однесуваат на побивање на правните дејствија не се применуваат во случај на право на намирување од договор за кредит во крајна инстанца и од договор за финансиски колатерал.

#### Член 168

Ликвидациона постапка во банката се спроведува кога:

- 1) акционерите ќе донесат одлука за престанување со работење на банката, а не постојат услови за стечај и
- 2) Народната банка ќе ја одземе дозволата за основање и работење на банка, а не постојат услови за стечај.

#### Член 169

- (1) Одлуката од членот 168 став (1) точка 1 на овој закон акционерите можат да ја донесат по претходно добиена согласност од гувернерот.
- (2) Барањето кое акционерите го поднесуваат до Народната банка заради добивање на согласноста од ставот (1) на овој член треба да содржи информации за:
  - 1) причините поради кои акционерите имаат намера да донесат одлука за престанување со работење на банката;
  - 2) висината на сопствените средства на банката на последниот датум на известување на Народната банка пред донесувањето на одлука за престанување со работење на банката и
  - 3) процена за висината на средствата кои ќе останат по завршувањето на постапката за ликвидација на банката.
- (3) По барањето за добивање на согласност од ставот (2) на овој член гувернерот одлучува во рок од 30 дена од поднесувањето на барањето.
- (4) Врз основа на барањето од ставот (2) на овој член гувернерот донесува решение за утврдување на условите за спроведување ликвидациона постапка или за одбивање на барањето доколку констатира дека имотот на банката не е доволен за намирување на сите доверители на банката.

#### Член 170

- (1) Решение за утврдување на условите за спроведување ликвидациона постапка во банка донесува гувернерот во случаите од членот 168 на овој закон.
- (2) Решението од ставот (1) на овој член Народната банка го доставува до надлежниот суд кој ја спроведува ликвидационата постапка во согласност со одредбите од Главата XVI Стечајна постапка од овој закон.
- (3) Решението од ставот (1) на овој член се доставува до банката на која е отворена ликвидациска постапка, до банката којашто ја презела исплатата на осигурените депозити, Фондот за осигурување на депозити и Министерството за финансии, во рок од три дена од денот на донесувањето.
- (4) Со денот на донесувањето на решението за утврдување на условите за спроведување ликвидациона постапка од страна на гувернерот, па се до денот на отворање на ликвидационата постапка од страна на надлежниот суд, заради зачувување на имотот на банката, гувернерот со решение именува најмалку еден овластен работник во банката.
- (5) Правата и должностите на овластениот работник од ставот (4) на овој член се утврдуваат со решението за именување.
- (6) Народната банка е должна да го објави решението од ставот (1) на овој член во средствата за јавно информирање и да го огласи на видно место во банката.

#### Член 172

- (1) Штедилниците кои се основани и работат до денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да работат на начин и под услови утврдени со дозволите за основање и работење, одредбите од овој закон и поединечните акти донесени од гувернерот.
- (2) На штедилниците од ставот (1) на овој член соодветно се применуваат одредбите од Главата I, Главата II членови 7 став (2), 10 и 11, Главата III дел 2, дел 3, член 14 став (5), дел 4, дел 5 член 18 став 5, дел 6 и дел 7, Главата VII дел 1 член 57 дел 2 и дел 3, Главата VIII делови 1, 2 и 3 членови 70, 73 и 74 ставови (1) и (2), делови 4 и 6, Главата IX членови 83, 84 и 85, делови 6 и 8, главите X, XI, XII, XIII, XIV, XV член 131 делови 1, 2, 4 и 5 и главите XVI, XVII, XVIII, XX и XXI од овој закон. (3) По претходно добиена дозвола од гувернерот штедилниците од ставот (1) на овој член можат да направат преобразба на

штедилница во банка и да ги вршат следниве статусни промени: спојување на штедилници заради основање на банка и присоединување на штедилница кон банка.

(3) Советот на Народната банка може подетално да ја утврди примената на одредбите од ставот (2) на овој член на штедилниците.

#### Член 174

Против решенијата на гувернерот донесени врз основа на овој закон не е дозволена жалба и истите се конечни во управна постапка.

#### Член 175

Против решенијата на гувернерот донесени врз основа на овој закон може да се поведе управен спор, согласно со одредбите на Законот за управните спорови.

#### Член 179

(1) Во постапка по тужба поднесена против одлука на гувернерот со која:

1) се воведува администрација во банка;

2) не се издава или се одзема дозволата за основање и работење на банка или

3) се утврдува постоење на услови за воведување на стечајна или ликвидациона постапка во банка,

судот ја испитува законитоста на оспорениот акт во согласност со закон.

(2) (укинат со Одлука на Уставен суд на Република Македонија У.бр.228/2007 од 09.07.2008 година)

#### Член 187

(1) Глоба во износ од 8.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на банка, доколку:

1) не објави копија од решението на гувернерот за издавање дозвола за основање и работење на банката, важечките каматни стапки, општите услови за работење со депозити на физички лица и видот и износот на гаранцијата за депозитите на физички лица (член 11);

2) во рок од 15 дена по уписот во трговскиот регистар не достави примерок од решението за регистрација до Народната банка (член 26);

3) не ја извести Народната банка за случаите и во роковите од членот 61 од овој закон;

4) неточно или ненавремено ја известува Народната банка за податоците и информациите определени согласно со членовите 64 став (3), 65-е став (2), 68, 69 став (2), 71 став (8) и 72 став (3) од овој закон;

5) не доставува и не објавува извештаи и податоци согласно со членовите 101, 102 ставови (6) и (7), 103 став (2) и 110 ставови (1) и (2) од овој закон;

6) не ги објави извештаите и податоците од членот 110 став (3) од овој закон согласно со роковите предвидени со овој член;

7) за потребите на консолидираната супервизија не доставува извештаи за банкарската група согласно со членот 122 од овој закон и

8) не врши консолидација или не известува или известува спротивно на членовите 123, 124 став (3), 125 ставови (5) и (6) и 126 став (1) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во банката.

#### Член 187-а

(1) Глоба во износ од 4.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на штедилница, доколку:

1) не објави копија од решението на гувернерот за издавање дозвола за основање и работење на банката, важечките каматни стапки, општите услови за работење со депозити на физички лица и видот и износот на гаранцијата за депозитите на физички лица (член 11);

- 2) во рок од 15 дена по уписот во трговскиот регистар не достави примерок од решението за регистрација до Народната банка (член 26);
  - 3) не ја извести Народната банка за случаите и во роковите од членот 61 од овој закон;
  - 4) не доставува и не објавува извештаи и податоци согласно со членовите 101, 102 ставови (6) и (7), 103 став (2) и 110 став (1) од овој закон;
  - 5) не ги објави извештаите и податоците од членот 110 став (3) од овој закон согласно со роковите предвидени со овој член;
  - 6) за потребите на консолидираната супервизија не доставува извештаи за банкарската група согласно со членот 122 од овој закон и
  - 7) не врши консолидација или не известува или известува спротивно на членовите 123, 124 став (3), 125 ставови (5) и (6) и 126 став (1) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во штедилницата.

#### Член 187-б

- (1) Глоба во износ од 8.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на банка, доколку:
- 1) директно извршува работи од областа на индустријата, трговијата или друга нефинансиска активност (член 7 став (2));
  - 2) не издаде документ или не води евиденција за секоја уплата и исплата од депозитна сметка (член 10);
  - 3) работите од членот 57 став (1) точки 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9 од овој закон ги направила без претходна согласност од гувернерот;
  - 4) изврши налог за купување, односно трансакција со акции на банка за кои не е презентирана согласност од гувернерот (член 59 став (3));
  - 5) постапува спротивно на членовите 71 ставови (6) и (7) и 74 ставови (1) и (2) од овој закон;
  - 6) изврши откуп на сопствени акции спротивно на или не ги отуѓи сопствените акции согласно со членовите 75 и 76 од овој закон;
  - 7) вложува спротивно на членот 78 ставови (1) и (5) од овој закон;
  - 8) не се одржи собрание на банката во роковите или не се достават соодветните податоци согласно со членот 87 од овој закон;
  - 9) надзорниот одбор и управниот одбор не ги вршат работите од членовите 89 став (3), 93 и 99 став (1) од овој закон;
  - 10) не определи друштво за ревизија согласно со членот 105 од овој закон;
  - 11) банкарската тајна не биде чувана и заштитена или не биде соопштена согласно со членови 111 и 112 од овој закон и
  - 12) за потребите на супервизијата на банката не ги обезбеди извештаите, информациите и другите податоци утврдени со членот 117 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во банката.

#### Член 187-в

- (1) Глоба во износ од 5.000 до 7.500 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на штедилница, доколку:
- 1) директно извршува работи од областа на индустријата, трговијата или друга нефинансиска активност (член 7 став (2));
  - 2) не издаде документ или не води евиденција за секоја уплата и исплата од депозитна сметка (член 10);
  - 3) работите од членот 57 став (1) точки 1, 3, 4, 5, 6, 7 и 9 од овој закон ги направила без претходна согласност од гувернерот;
  - 4) постапува спротивно на членовите 71 ставови (6) и (7) и 74 ставови (1) и (2) од овој закон;

- 5) изврши откуп на сопствени акции спротивно на или не ги отуѓи сопствените акции согласно со членовите 75 и 76 од овој закон;
  - 6) не определи друштво за ревизија согласно со членот 105 од овој закон;
  - 7) банкарската тајна не биде чувана и заштитена или не биде соопштена согласно со членовите 111 и 112 од овој закон и
  - 8) за потребите на супервизијата на банката не ги обезбеди извештаите, информациите и другите податоци утврдени со членот 117 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во штедилницата

#### Член 187-г

- (1) Глоба во износ од 8.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на:
- 1) брокерска куќа ако изврши налог за купување, односно трансакција со акции на банка за кои не е презентирани согласност од гувернерот (член 59 став (3)) и
  - 2) финансиско холдинг друштво кое постапува спротивно на одредбите од членовите 118 став (7) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

#### Член 188-а

- (1) Глоба во износ од 800 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на микро трговец-акционер на банка, глоба во износ од 1.600 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на мал трговец-акционер на банка, глоба во износ од 5.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на среден трговец-акционер на банка и глоба во износ од 8.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на голем трговец-акционер на банка, доколку не даде овластување на Народната банка во рокот пропишан со решение на гувернерот (член 137 став (4)).
- (2) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на трговец поединец, доколку не даде овластување на Народната банка во рокот пропишан со решение на гувернерот (член 137 став (4)).

#### Член 189

- (1) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лице со посебни права и одговорности во банката, доколку:
- 1) утврди дека одлука на орган на банката е во спротивност со закон, а не го извести надзорниот одбор и Народната банка (член 84);
  - 2) не ја извести Народната банка согласно со членот 94 ставови (5) и (6) од овој закон и
  - 3) не постапува или постапува спротивно на одредбите за судир на интереси од членот 100 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во Службата за внатрешна ревизија, доколку:
- 1) не изработи полугодишен и годишен извештај и не ги достави до надзорниот одбор, управниот одбор и одборот за ревизија (член 97 став (1)) и
  - 2) не ги извести надзорниот одбор и управниот одбор согласно со членот 98 од овој закон.
- (3) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лицето за контрола на усогласеноста на работењето на банките со прописите, односно на одговорното лице во службата за контрола на усогласеноста на работењето на банките со прописите, доколку не поднесе месечен извештај до управниот одбор и полугодишен извештај до надзорниот одбор (член 99 став (5)).



(4) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лице со посебни права и одговорности во штедилница, доколку не постапува или постапува спротивно на одредбите за судир на интересите од членот 100 од овој закон.

#### Член 189-а

Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на акционер - физичко лице, доколку не даде овластување на Народната банка во рокот пропишан со решение на гувернерот (член 137 став (4)).